

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS
September 17, 1997

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

TREČIADIENIS — WEDNESDAY, RUGSĖJIS — SEPTEMBER 17, 1997

Nr. 180

VRK paruošė Prezidento rinkimų įstatymo pataisais

Vilnius, rugsėjo 16 d. (BNS) — Vyriausioji rinkimų komisija netrukus pateiks Seimui svarstyti Prezidento rinkimų įstatymo pataisais. Galutinį pataisų projektą ketinama patvirtinti komisijos posėdyje artimiausiu metu.

VRK pirmininkas Zenonas Vaigauskas BNS sake, kad 1993 m. patvirtinta prezidento rinkimų tvarka nuo tada nebuvo iš esmės tobulinta, o rinkimų praktika atskleidė kai kuriuos trūkumus. Z. Vaigauskas pabrėžė, kad ne viena pataisa nedaroma konkrečiai kuriam kandidatui į prezidentus.

Rinkimus organizuojančių specialistų nuomone, visų pirma, reikėtų prailginti laiką tarp pirmojo ir antrojo prezidento rinkimų ratų.

Dabar pirmajame rate ne vienam kandidatui nesurinkus reikiamos balsų daugumos, antrasis ratas duoms daugiausia balsų surinkusiems kandidatams rengiamas po dviejų savaitių nuo pirmųjų rinkimų dienos. VRK siūlo nustatyti, kad pirmasis

ratas laikomas pasibaigusiu ne rinkimų dieną, o rezultatų paskelbimo dieną.

VRK taip pat prašys Seimo nustatyti, kad rinkimų rezultatus privalo paskelbti per 7, o ne per dabar nurodytas 5 dienas po rinkimų.

Jeigu Seimas pritaris šiems siūlymams, pirmajame rate gruodžio 21 d. prezidento neįrinkus, Lietuvos rinkėjai antrą kartą balsuotų sausio 11 dieną.

Taip pat siūloma išbraukti apribojimą, kad tik savo kandidatą iškelusios politinės partijos turi teisę apskusti rinkimų komisijų sprendimus ir skirti rinkimų stebėtojus.

Toks apribojimas nesuderinamas su įstatymo nuostata, kad rinkimų agitacija nesiejama su tuo, ar partija yra iškelusi kandidatą, ar jį tik remia, pažymi VRK.

Ji dar siūlo nustatyti rašytinio pasižadėjimo prievolę prezidento rinkimų komisijų nariams ir pirmininkams, kurią turi Seimo ir savivaldybių rinkimų komisijos.

Norima sugriežtinti atsakomybę už rinkimų įstatymo pažeidimus

Vilnius, rugsėjo 16 d. (BNS) — Seimas antradienį pradėjo svarstyti prezidento Algirdo Brazausko siūlymus sugriežtinti atsakomybę už rinkimų bei referendumo įstatymų pažeidimus ir pritarė jų pateikimui.

Jeigu Seimas priims Baudžiamojo kodekso pataisus ir papildymus, nesmurtinis poveikis piliečiams, siekiant sukliudyti jam pareikšti rinkimų ar referendumo metu savo valią, bus baudžiamas pataisais darbas iki 2 metų arba bauda. Už tokį pat poveikį, grasinant smurtu, grės laisvės atėmimas iki 2 metų, o panaudojus smurtą — laisvės atėmimas nuo 2 iki 5 metų.

Laisvės atėmimu iki 2 metų bus baudžiamas rinkimų dokumentų klastojimas. Tai padaręs rinkimų komisijos nariui ar pareigūnui grės laisvės atėmimas iki 3 metų, o jeigu dėl tokių veiksmų rinkimai bus pripažinti negaliojančiais — grės laisvės atėmimas iki 4 metų.

Laisvės atėmimu iki 1 metų siūloma bausti už neteisėtą tyčinį rinkėjų sąrašų, balsų skaičiavimo protokolų, biuletenių sugadinimą, sunaikinimą, pėslėpimą. Rinkimų komisijos nariui ar pareigūnui tie patys veiksmai grėstų griežtesne — 2 metų laisvės atėmimo bausme, o jeigu rinkimai būtų pripažinti negaliojančiais — grėstų laisvės atėmimas iki 3 metų.

* Antradienį prezidentui Algirdui Brazauskui skiriamuosius raštus įteikė naujasis Japonijos ambasadorius Lietuvai Masaki Orita. Diplomas ceremonijoje sakė siekiant, kad Lietuva ir Japonija atstautų „vis daugiau sąlyčio taškų“. A. Brazauskas pažymėjo, kad tautinį tapatumą išlaikyti ir 20-ojo amžiaus pabaigos technologinę pažangą skleidžianti Japonija yra geras pavyzdys prieš 7 metus nepriklausomybę atkūrusiai Lietuvai.

Iki vienerių metų laisvės atėmimo būtų baudžiama už netikrų biuletenių gaminimą ar užsakymą juos gaminti.

Prezidentas taip pat pasiūlė Administracinio teisės pažeidimų kodekso pataisus, numatančius bausdas rinkimų komisijų nariams ir kitiems pareigūnams už balsų skaičiavimo protokolų ar rinkimų biuletenių praradimą, stebėtojų teisių pažeidimus, neteisėtą rinkimų biuletenių išdavimą. Taip pat numatyta administracinė atsakomybė už referendumo agitacijos tvarkos pažeidimus.

Pristatydamas projektus, prezidento patarėjas Armanas Abramavičius pažymėjo, kad iki šiol atsakomybė už rinkimų įstatymo pažeidimus buvo labai abstrakti. Šie Baudžiamojo kodekso ir Administracinio teisės pažeidimų kodekso straipsniai buvo paskutinių kartą keisti 1990-1991 metais, dar iki priimančios Konstituciją ir naujus rinkimų įstatymus.

Nors prezidentas siūlė šias pataisus Seimui svarstyti ypatingos skubos tvarka, tačiau dauguma parlamentarų nutarė, kad ir įprasta tvarka parlamentas juos spės priimti iki prezidento rinkimų kampanijos, prasidėsiančios spalio mėnesį.

* Užsienio bankams turėtų susidaryti palankesnės sąlygos steigti savo skyrius ar filialus Lietuvoje. Taip mano Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, kurio pateiktas Komercinių bankų įstatymo pataisais vakar Seimas priėmė ypatingos skubos tvarka, rašo „Lietuvos rytas“ (09.12). Iki šiol skyrius arba filialus Lietuvoje galejo steigti bankai tiksliai tu valstybių, kurių bankų priežiūros institucijos yra pasirašiusios sutartis su Lietuvos banku. Vėliau paaiškėjo, kad ne visų valstybių įstatymai leidžia bankų priežiūros institucijoms pasirašyti tokias sutartis. Todėl dabar skiriami arba filialai bus

Rugsėjo 6 d. Kaune, Krepšinio sporto mokyklos kieme, pradėjo veikti aštuonios krepšinio aikštelės, kurias oficialiai atidarė Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius, tuo pradėdamas Kaune akciją „Stabdyk nusikalstamumą“. Ideja užimti vaikus kilo krepšinininkui Šarūnui Marčiulioniu, kuris yra sunerimęs dėl Lietuvos plintančio narkotikų vartojimo. Prie šio reikalo pažadėjo prisidėti ir šiuo metu Amerikoje, Portlande, zaidžiantis krepšinininkas Arvydas Sabonis. Pasak G. Vagnoriaus, žodžiai iš žinomų krepšinininkų lupų skamba visai kitaip, jaunimas jais tiki, nes kol kas mokytojų, politikų ar valdininkų balsai jaunimo nepasiekia.

L. Brundzos nuotr.: Krepšinio aikštyno atidaryme (iš kairės) Arvydas Sabonis, Šarūnas Marčiulionis ir Gediminas Vagnorius.

Judėjimo „Stabdyk nusikalstamumą“ nariai nori turėti policininkų įgaliojimus

Vilnius, rugsėjo 12 d. (BNS) — Visuomeninis judėjimas „Stabdyk nusikalstamumą“ toliau kovos su teisėtvarkos pažeidėjais ir sieks, kad jo nariai gautų pilnateisį policijos pareigūno statusą, buvo pabrėžta rugsėjo 12 d. Vilniuje organizacijos konferencijoje.

Pirmajame tokiam forumo „Stabdyk nusikalstamumą“ nariai priėmė organizacijos įstatus ir tolesnę veiklos programą.

Šio judėjimo Vilniaus štabo viršininko pavaduotojas Robertas Tulevičius sako, jog judėjimo nariai neturint policijos pareigūno statuso labai sunku kovoti su teisėtvarkos pažeidėjais.

Latvijos „žalieji“ užsienyje protestuos prieš Būtingės terminalo statybą

Ryga, rugsėjo 16 d. (BNS) — Latvijos „žalieji“ ketina rengti piketus užsienyje prieš Būtingės naftos terminalo statybą, antradienį pranešė Latvijos aplinkosaugos ir regionų plėtros ministerijos sekretorius spaudai Pavilas Raudonis.

Piketai bus rengiami prie Lietuvos ambasadų arba prie bankų, kurie gali remti naftos terminalo statybą.

„Žalieji“ numato vykti piketuoti į Skandinavijos valstybes, Šveicariją ir Vokietiją, sakė P. Raudonis, kuris yra taip pat Latvijos aplinkosaugos klubo dūmos narys.

„Žaliųjų“ nuomone, terminalo veiklos technologija, numatanti pripildyti tanklaivius steigiami ir tuo atveju, jeigu užsienio valstybės bankų priežiūros institucija yra vienašališkai įsipareigojusi vykdyti tos valstybės banko filialo (skyriaus) veiklos priežiūrą ir teikti informaciją Lietuvos bankui.

Konferencijoje kalbėjęs Vilniaus miesto mero pavaduotojas Juozas Imbrasas apgailestavo, kad judėjimas nesulaukia paramos iš Vidaus reikalų ministerijos ir todėl negali aktyviai kovoti su nusikalstamumu Lietuvoje.

Seimo pirmininkas Vytautas

Landsbergis pabrėžė, kad visuomenė turi suvokti taip pat esanti teisėsaugos institucija ir privalo aktyviai reaguoti užkertant kelią nusikaltimams.

Visuomeninis judėjimas „Stabdyk nusikalstamumą“ buvo įsteigtas 1995-aisiais, sparčiai didėjančiam nusikalstamumui. Lietuvoje dabar veikia šio judėjimo štabai. Kiekviename rajone yra apie 100 judėjimo narių.

Lietuvoje politiškai persekiojami Rusijos piliečiai

Maskva, rugsėjo 15 d. (Interfax-BNS) — Rusijos Valstybės Duma pirmadienį paraginoma Lietuvos prezidentą ir vyriausybę imtis „energinių priemonių ir apginti mūsų tėvynainius, tapusius politinių persekiojimų Lietuvoje aukomis“, sakoma pirmadienį išplatinto Valstybės Dumos pareiškimo „Dėl teismo susidorojimo Lietuvoje su Rusijos piliečiu Valerijumi Ivanovu“ projekte.

Už šį projektą rugsėjo 12 dieną balsavo 293 deputatai, 3 — susilaikė.

Pareiškimas buvo padarytas dėl to, kad rugsėjo 11 d. Vilniuje apeliacinis teismas Rusijos pilietį V. Ivanovą nuteisė vienerius metus kalėti ir jam paskyrė 70.000 litų baudą.

Dokumente pažymima, jog V. Ivanovo „kaltė yra tik tai, kad Rusijoje išleisioje savo knygoje „Lietuvos kėlėjimas“ jis suabejojo žmonių žuvimo per žinomus 1991 metų sausio įvykių Vilniuje aplinkybių oficialios versijos tikrumą“.

Dokumento autoriai pažymėjo, jog teismas atmetė Rusijos argumentus, kuriuos pateikė Rusijos advokatų federacijos sąjungos prezidentas, reikalavęs V. Ivanovą nedelsiant paleisti.

„Taigi, akivaizdus atviras susidorojimas su Rusijos piliečiu. Visa tai patvirtina anturusią dabartinės Lietuvos vadovybės liniją, kuri pasireiškia valstybės siekiu įstoti į Rusijai priešišką karinį NATO bloką, mūsų tėvynainių teisę valstybės ir kultūros srityje valdymu“, teigiama pareiškime.

Valstybės Duma taip pat pavadė savo valstybės delegacijai Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje iškelti klausimą dėl žmogaus teisių pažeidimų Lietuvoje.

Latvija laiko šią statybą pavojinga.

Pasaulio naujienos

(Remiantis BNS, Reuter, DPA, AP, Interfax, ITAR-TASS, BetaPAN, RIA ir ELTA žinių agentūrų pranešimais)

Beirutas. „Esu optimistė, tačiau, remdamasi šios savaitės diskusijomis, aš negaliu tikėtis sekmes“, sako JAV Valstybės sekretore Madeleine Albright, baigdama savo pirmąją vizitą į Vidurio Rytus, kur aplankė Saudi Arabiją, Egiptą, Siriją, Izraelį ir Palestinos savivaldą Vakarų Krante. M. Albright atvyko vizito per gilejančią JAV remiamą taikos derybų krizę. Misiijos pradžioje ji tarpininkavo Izraelio ir Palestinos derybininkų susitikimui, kuris turi vykti kitą savaitę. JAV valstybės sekretore taip pat sakė supratusi, kad Izraelis, Sirija ir Libanas nori atnaujinti derybas dėl Izraelio okupuotų žemių Libano pietuose. M. Albright sake, kad Vidurio Rytai neturi kito pasirinkimo, kaip siekti taikos.

Jeruzalė. Palestinos valdžia antradienį apkaltino Izraelį „pridėjus savo ranką“ prie namų arabiškoje Jeruzalės dalyje užemimo ir pareikalavo, kad du namus užėmę žydų naujaukriai skubiai išsikraustyti. „Tai suplanuota akcija, kuri nėra tokia nekalta, kaip norėtų pavaizduoti Izraelio vyriausybė. Palestinos valdžia laikosi oficialios nuomonės, kad Izraelio vyriausybė yra atsakinga už bet kokius veiksmus, kurių bus imtasi, jei persikeleliai nebus iškraustyti per artimiausias valandas“, Palestinos įstatymų leidžiamosios valdžios tarybai Ramalah mieste sakė vyriausiasis Palestinos derybininkas Saeb Erekat.

Maskva. Vieno kosminio susidūrimo jau sužalota orbitinė stotis „Mir“ išvengė pavojaus, kai JAV karinis palydovas antardinio naktį praskriejo vos už 470 metrų nuo stoties, kurios įgula 30 minučių praleido evakuacijos kapsuleje, antradienį pranešė pareigūnai. Pasak skrydžių valdymo centro (SVC) atstovės spaudai Veros Medvedkovos, per 11 praleistų orbitoje metų prie stoties taip arti dar nebuvo priartėjęs joks objektas. Kol kas dar nežinoma, kokių greičiu skrido amerikiečių palydovas, ir kodėl jis atsidūrė orbitoje, artimoje „Mir“ stotiai. Tačiau Hiustone JAV kosmonautikos pareigūnai pateikė kiek skirtingus duomenis. Pasak jų, neveikiantis Amerikos mokslinis palydovas prasilenkė su stotimi maždaug 1,200 metrų atstumu. „Neįvyko nieko ypatinga“, sakė NASA atstovas spaudai John Lawrence. Pasak jo, „tai vyksta kiekvieną mėnesį“.

Havana. Kubos policija sulaukė salvardijotį Raul Ernesto Cruz Leone, itariamą šprogdinimais dviejuose Havanos viešbučiuose, per kuriuos žuvo vienas italų vėlininkas. Pirmadienį per televiziją jis viešai prisipažino įvykdęs nusikaltimą. Pasak jo, jam buvo pateikta užduotis padėti sprogmenis tam tikrose turistų lankomose vietose. „Užsakovų“ pateiktame sąraše buvo viešbučiai, kur įvykę sprogimai turėjo sukelti paniką tarp turistų. R. Leone neatskleidė, kas užsakė sprogdimus Kuboje. Kubos valdžia tuo kaltina kubiečius emigrantus, kurie iš JAV bando nuversti Fidel Castro režimą.

Oslas. Po pirmadienį vykusio parlamento rinkimų Norvegijos laukia politinis sąmyšis, nes daugiausia balsų gavusi Darbo partija (DP) turės pasitraukti iš valdžios. Pasak Reuter, nepatyręs premjeras ir DP vadovas Thorbjørn Jagland pats „paspėdė sau spąstus“, kai pažadėjo atsisakyti, jeigu jo partija negaus 36,9 proc. rinkėjų balsų. DP gavo 35,2 proc. balsų ir turės pasitraukti, nors antra po jos sekusi dešinioji Pazangos partija (PP) gavo dvigubai mažiau — tik 15,3 proc. balsų. Tokia konservatyvios dešiniojos PP sėkmė yra netiketa. Manoma, kad ši partija susizėrė balsus tu norvegų, kurie protestavo prieš per didelį iš naftos pardavimų gautų lėšų taupymą.

Maskva. Pirmadienį Kremlius, reaguodamas į Baltarusijos prezidento atstovo pasisakymą, pareikalavo, kad būtų paleistas Rusijos visuomeninės televizijos (ORT) žurnalistas. Kremliaus pareiškime Baltarusijos prezidentui Aleksandr Lukašenko sakoma, kad Rusija „labai apgailestauja dėl to, kad ir vel reikia sugrįžti prie klausimo, kuris kiekvienam atrodo aiškus ir suprantamas“. Pareiškimas paskelbtas po A. Lukašenko sekretoriaus spaudai Valerij Tolkačev pasisakymo pirmadienį. Interiu Interfax naujienų agentūrai jis pareiškė, kad ORT korespondentas Pavel Šeremet bus teisiama, o A. Lukašenko netekina kištis nei į bylos tyrimą, nei į teismo sprendimą.

Vašingtonas. JAV biofizikas Theodor Hall, jauniausias Los Alamo komandos, pagaminusios atominę bombą, kuri 1945 m. sunaikino Japonijos miestą Nagasakį, narys, savo naujoje knygoje prisipažįsta perdavęs branduolinio ginklo paslaptį SSRS. Šis prisipažinimas padarė 71 metų T. Hall knygoje „Bomba: slapta nežinoma Amerikos branduolinio šnipų sąmokslų istorija“. Daugiau nei 100 valandų trukusiam interviu su užsienio žurnalistas, T. Hall išreiškė susirūpinimą dėl galimo JAV branduolinio ginklo monopolizavimo, ir prisipažino „neįsivaikęs jokio sąžinės graužimo dėl informacijos perdavimo sovietams“, nes tuo laiku jie buvo sąjungininkai. Anot T. Hall, kai kurie žmonės mano jį pakeitus istorijos tekme. Galbut „nepakeitus istorijos tekme, per paskutiniuosius 50 metų būtume sulaukę branduolinio karo. Bomba galejo nukristi Kinijoje 1949 metais“. T. Hall sako esąs pasirošęs priimti kaltinimus, jei jo veiksmai leme istorijos tekme.

KALENDORIUS

* Birželio 17 d. gyventojų indėlių suma Lietuvos taupomajame banke (LTB) pasiekė milijardą litų. Tokios sumos nebuvo Lietuvos istorijoje ne viename valstybės komerciniame banke. Trečdalis šios sumos (291,2 mln. Lt) laikoma užsienio, likusi dalis (709,3 mln. Lt) — valstybine valiuta.

Rugsėjo 17 d.: Šv. Robertas Bellarmino. Bažnyčios mokytojas (1542-1621); Robertas Algaidas, Mantvinas, Sigute. Rugsėjo 18 d.: Juozapas Stanislovas, Irena, Jorūnė, Mingaila. 1873 m. gimė lietuviško Šv. Rašto vertėjas ark. Juozapas Skvireckas.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

NAUJUS VEIKLOS METUS PRADEDANT

Mielos Sesės,

Pasibaigus stovykloms bei atostogoms, ir visoms laimingai sugrįžus namo, prasideda skautiški darbai vienetuose.

Šią vasarą man teko aplankyti tris stovyklas: Rake, kur buvo švenčiama mūsų jūrų skautų 75 m. ir jūrų skaučių 60 metų sukaktys; Anglijoje, kur buvo švenčiama 50 m. lietuvių skautavimo Anglijoje; Kanadoje, kur buvo minima „Romuvos“ stovyklavietės 35 metų sukaktis. Kiekvienoje stovykloje buvo labai smagu ir vertinga susitikti su vadovais ir vadovėmis, pasikalbėti ir pamatyti, kaip stovyklauja jų vienetų ir rajonų sesės ir broliai. Kelionės bus plačiau aprašytos ateinančioje „Gabijs“ laidoje. Patebėjau, kad kiekviena vietovė turi savo stiprumus ir silpnumus, pasiekimus ir problemas, kad tik artimiausiu metu galime vieni kitiems padėti, vieni kitus suprasti. Esu pasiryžusi, sąlygomis leidžiant, aplankyti kiekvieną vienetą, kad artimiausiu metu galime vieni kitiems padėti ir susisiekti.

Dekoju stovyklų vadovėms, kurios taip maloniai priėmė, kurios taip gražiai sutiko ir visiems, kurie atsiuntė sveikinimus iš savo stovyklų. Atsiprašau, kad dėl laiko stokos negalėjau visų aplankyti ir tikiuosi tai padaryti kita kartą.

Nario mokestis

LS Seserijos izdininkė pranešė, kad dar yra vienetų nesusimokėjusių praejusiu metų nario mokestio, o jau reikia pradėti rinkti nario mokestį už naujus veiklos metus. Nors vadovės kelis kartus buvo raginamos rajonų atstovų, ši pareiga ne visų buvo atlikta. Kaip mes galime ugdyti pareigingumą jaunąjį savo jaunėnų ir sesių tarpą, jei patios vadovės savo pareigas neatliekame?!

Jei vienetas neužsiregistravęs, nario mokestis nesumokėtas, vieneto sesės negali būti keliamos laipsniais, ar apdovanojamos, nes techniškai jos nėra LSS narės. Taip pat jos negauna „Skautų aid“ Taigi visos, nepasiuntusios sesei Irenai Markevičienei sąrašų su

nario mokestiu, prašomos tai atlikti ateinančių dviejų savaitių laikotarpyje!

„Vadovės užrašai“

„Vadovės užrašai“ Nr. 3 vadovėms pasiūnčiau su vėliau aplinkraščiu. Prašiau vienetų vadoves pranešti sesei Nijolei, arba man, kiek egzempliorių reikia siųsti jūsų vienetui. Laukiame visų vienetų atsiliepimų ir 20 dol. mokescio. Sese Nijolė daug pastangų įdeda rinkdama medžiagą ir spausdindama šiuos leidinius. Nežinome net kiek kuriam vienetui siųsti, tai siunčiame savo nuožūra. Praneškite sesei Nijolei arba man. Laukiame!

Uniformos

Lankydama Seserijos vienetus ir stovyklas pastebėjau skautiškų uniformų įvairumą. Vienuose vienetuose ir stovyklose sesės atrodė pavyzdinai, t.y., uniformos tvarkingos pagal Seserijos nuostatus. Kitose sueigose ir stovyklose pastebėjau sukurtus savo uniformų variantus. Nemanau, kad čia turėčiau juos vardinti, tik prašau vienetų vadoves peržiūrėti sesių uniformas ir reikalauti, kad laikytųsi uniformos nuostatų. Ypač vadovės turi rodyti pavyzdį sesėms; negalime reikalauti iš sesių to, ko pačios nesilaikome. Tvarkinga uniforma yra skautiškumo dvasios ugdymo, drausmės ir tikslaus mūšio ženklas. Prašau visas paskaityti sesės Nijolės vedamąjį straipsnį „Vadovės užrašai“ Nr. 2, kuriame aprašyta uniformos reikšmė. Ypač prašau sutvarkyti visas uniformas prieš Tautinę stovyklą 1998 m., kad Seserijos pastovyklė būtų tikrai pavyzdinga.

VIII Tautinė stovykla

VIII Tautinė stovykla 1998 m. rugpjūčio 8-20 d. vyks Paxton, MA. Š.m. rugsejo mėn. pabaigoje bus visų trijų LSS šakų vadijų — Seserijos, Brolijos ir ASS posėdžiai Čikagoje, aptarti Tautinės stovyklos programą ir kitus esančius reikalus. Kad stovykla būtų sėkminga, jai ruošis pradėdami jau dabar. Nuorime paruošti įdomią ir patrauklią programą, tikėdamiesi gausaus jūsų dalyvavimo. Visas vienetų vadoves išsami informuosime. Teko girinėti, kad stovyklos laikas ne

Jamboree 97 iškylos viršininkas vs.fil. Romas Rupinskas ir sesė Irena Kriaučiūnienė. Tokia iškyla jau treči metai vyko dr. Leono ir sesės Irenos Kriaučiūnių svetingoje sodyboje.

ČIKAGOS/LEMONTO SKAUTŲ IR SKAUČIŲ JAMBOREE 97 IŠKYLA

1997 metų birželio mėnesio 6, 7 ir 8 d. „Aušros Vartų“, „Kernavės“, „Nerijos“ ir „Lituanicos“ tuntų skautai ir skautės dalyvavo Jamboree 97 iškyloje. Šiais metais vyko jau šešta Jamboree iškyla, tapusi laukiamą tradicija. Pirmą

visiems palankus. Stengėmės, kad stovykla vyktų anksčiau, de ja, vietą stovyklai galėjome gauti tik minimumu laiku. Tikime, kad vadovės tai išaiškint sesėms ir ragins visas dalyvauti. Tautinė stovykla vyksta tik kas 10 metų! Dalyvausime joje visos!

Išėjo namo...

Šią vasarą mūsų skautišką šeimą sukrėtė staigi ir netikėta mirtis. Iš mūsų tarpo išsiskyrė jauna ir energinga vadovė ps. fil. Gailė Eidukaitė Kunstmanienė. Nors sesės Gailės nebėra mūsų tarpe, jos išmintas takas „Aušros Vartų“ tunte ir Akademiniame Skautų sąjūdyje niekad neišdils. Reiškiamė nuosirdžią užuojautą jos vyriui, o mūsų broliui Linui, mamytei v.s. fil. Danutei Eidukienei, tėvėliui Edmundui, seserims, broliams ir jų šeimoms. Išleis ramybėje, miela sese Gaile.

Su geriausiais skautiškais linkėjimais —

Budėkime!
v.s. fil. Rita Penčilynė
LS Seserijos Vyr. Skautininkė

vyklavietės įsirengime, ir bendroje tvarkoje sėkmingai buvo apdovanotos premijomis.

Jaunesnieji skautai ir skautės, dauguma jų pirmą kartą nakvojė palapinėse be tėvų, lankė atskiras stotis, kurios apėmė palapinių statymą, laužus, gamtą, kvadratą, oro paštą, apsaugą ir jūrininkystę. Po pietų vyko „sportorama“ atskirų amžių grupėmis. Stotis suorganizavo s.v. Edis Leipus, o „sportorama“ s.v. Algis Tamošiūnas. Jaunesnieji skautai ir skautės visą dieną skaniai maitinimos valgiais, kuriuos jiems paruošė „virtuvės“ skiltis, vadovaujama s. Rimos Tamošiūnienės.

Po vakarienės vyko vėliavų nuleidimo iškilmės, kurių metu įžodžius davė dvi jaunesnės skautės, devyni jaunesnieji skautai, ir penki skautai. Tuo pačiu, jauniems vadovams Julytei Placitei ir Dainiui Dumbriui buvo įteikti „Gintaro“ ir „Ąžuolo“ vadovų mokyklų baigimo pažymėjimai ir ženklai. Visiems stovyklavietėms buvo išdalinti prisiminimo ženkleliai, kuriuos suprojektavo s. Renata Borucki. Lietinga, bet smagi ir džiaugsminga diena baigėsi laužu, kuriam vadovavo vyresnioji skautė Elytė Žukauskaitė.

Sekmadienį po pusryčių, šiltai saule kylant, vs. kun. Antanas Saulaitis aukėjo šv. Mišias. Baigėme iškylą uždarym, kurio metu buvo paskelbti šeštadienio varžybų laimėtojai. Susitvarkymas greitai ir sklandžiai praėjo, dėka ūkio skilties, kurią sudarė penki energingi skautai akademikai, vadovaujami s. Vytenio Kirvelaičio.

Dr. Leonas ir sesė Irena Kriaučiūnai mus ne tik nuosirdžiai priėmė, bet įteikė skautams dar ir piniginę auką. Visi Čikagos/Lemonto skautai, skautės ir vadovai, nuo patio jauniausio iki patio vyriausio, norime pareikšti dr. Leonui ir sesei Irenai Kriaučiūnams nuosirdžią padėką už svetingumą, vaišingumą ir nuolatinę paramą. O iškylos viršininkas ypač dėkoja sesei Kriaučiūnienei, už tą skanią kavą kas rytą paliktą jo palapinėje.

R.R.

ČIKAGOS SKAUTŲ, ČIU DĖMESIUI

Visų Čikagos skautų, Čiu tuntu bendra sueiga sekmdienį, rugsejo 21 d., vyks PLC, Lemonte. Visi ir visos „Aušros Vartų“, „Kernavės“, „Lituanicos“ ir „Nerijos“ tuntų sesės ir broliai dalyvaujame 9 val. r. šv. Mišiose Pal. J. Matulaičio misijoje. Po Mišių bendra suvyklyje vyks tradicinės iš stovyklų grįžimo apeigos ir „Lituanicos“ tunto vadovybės pasikeitimas. Visi dėvime išieginėmis uniformomis. Turint klausimų — kreipiamasi į tuntininkus.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00 Foreign countries \$110.00
Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Māžināt pašto ielaidas, pakvitāvimai uz gaitas pnenumeratas nesūnčiam. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adresu, gavus is jo mokesti, pažymima, iki kada yra uzsimokējes.

DRAUGO prenumerata yra mokama is anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV.....	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur..... (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV.....	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur..... (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo).....	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
oro paštu.....	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė - Danutė Bindokienė
Administratorius - Valentinas Krumpulis
Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis

* Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
* Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
* Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą kà nors skelbti.
* Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

Dr. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybe - vidaus ir kraujo ligos
5540 S. Pulaski Rd.
Tel. 773-585-2802
Pirmd. 9 v.r. - 7 v.v.
Antr., Treč. ir Penkt. 9 v.r. - 3 v.p.p.
Ketv. 10 v.r. - 7 v.v. Šešt. ir kt. dienomis reikalingas susitarimas.
Pirmame „Medicare Assignment“ Sumokama po vizito.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybe - Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydytojas bei chirurga
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
630-941-2600
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-684-1120

ARAS ŽILBĖ, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (830)527-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (830)435-0120

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708)598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimai (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-6280

DR. V.J. VASAITIENE
DANTŲ GYDYTOJA
4817 W. 83 St., Burbank, IL
Tel. 708-423-6114
Valandos pagal susitarimą

SKAUTŲ RENGINIAI Čikagoje

Rugsejo 12 d. — Filisterių Skautų s-gos, Čikagos skryriaus vakaronė „Camelot“ restorane, Hickory Hills.

Rugsejo 21 d. — Visų trijų Čikagos skautų ir skaučių tuntu bendra tradicinė iš stovyklų grįžimo sueiga ir „Lituanicos“ tunto vadovybės pasikeitimas vyks PLC, Lemonte, tuoj po 9 val. r. šv. Mišių.

Spalio 17 d. — Jūrų skautų 75 metų ir jūrų skaučių 60

Kun Antanas Saulaitis aukoja šv. Mišias Rako stovyklavietėje.

Nuotr. J. Tamulaičio. „Kuršių Marios“ stovykloje, Rake, „Smėlio dėžės“ pastovyklėje smagiai stovyklavo paukštystės ir jų vadovės. Iš k. II eil. vadovės — Viktorija Matranga, Julyte Placitei — viršininkė ir Ina Luneckiene.

"VALSTIEČIŲ LAIKRAŠTIS" LAIMĖJO BYLAS DĖL RIEŠUTŲ SVIESTO

BERNARDAS ŠAKNYŠ

„Valstiečių laikraštis“, vienas populiariausių Lietuvos spaudos leidinių, prieš ketverius metus įsteigė labdaros fondą „Kaimo vaikai“. Laikraščio žurnalistas, vos tik ištrūkę iš komunistų priklausomybės, ėmėsi kilnios misijos: paremti vargė atsiderius Lietuvos kaimo vaikus, atkreipti visuomenės dėmesį į šią socialinę problemą. O tuo metu reakcingiausios praeities jėgos, vadovaujamos LDDP, pradėjo savotišką karą prieš patriotiškos krypties leidinį, pasiryžę jį bet kokiomis priemonėmis sunaikinti.

Laikraščio žurnalistas ištvėrė ne tik LDDP, bet ir jų talkininkų — „Ūkininko patarėjo“, „Tiesos“ (vėliau „Dienos“), kitų „raudonspalvių“ spaudos priemonių atakas. Laikraštį gynė žmonės, skaitė jį, prenumeravo, o labdaros fondas „Kaimo vaikai“ susilaukė plataus pritarimo. Jį pastebėjo ir užsienio lietuviai. Mūsų tautiečiai iš JAV, susibūrę į draugijas, būrelius bei pavieniai asmenys, rėmė fondą. Atvykę į Lietuvą ir įsitikinę „Kaimo vaikų“ fondo darbų rezultatais, pasiaukojimo bei sąžiningumo, iševijęs lietuviai rėmė fondą visais būdais: siuntė siuntas, pinigų, drabužius, maisto produktus. Užsienio lietuviai atstovai suprato, kad kiekvienas jų dovanotas centas pasiekia vargšus vaikus ir našlaičius.

Vienu uoliausių fondo rėmėjų — New Jersey valstijoje gyvenanti dr. Rožė Šomkaitė, kurios dovanos pradžiugino dešimtis Lietuvos mokyklų, tūkstančius nelaimingų vaikų bei vargingai gyvenančių šeimų. 1996 m. gegužės 10 d. per BALFo Philadelphijos skyrių ji pasiuntė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos adresu 4,800 indelių riešutinio sviesto ir 30 maišų cukraus. Riešutinį sviestą ir cukrų dr. Rožei Šomkaičiai žmonės suaukėjo asmeniškai, ir ji su BALFo Philadelphijos skyriaus direktorium J. Majausku sutarė, kad pusė šių maisto produktų skiriama „Valstiečių laikraščio“ labdaros fondui „Kaimo vaikai“, o kita pusė — Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai.

Dr. R. Šomkaitė asmeniškai surinko beveik 2,000 dolerių ir pasiuntė juos BALFo Philadelphijos skyriui šios siuntos išlaikymui padengti. Ji pati dalyvavo, ruošiant ir Lietuvos siuntą ir negalėjo net pagalvoti, kad sunkiai surinktos gėrybės nepasiekės tų, kurie jų laukė. O laukė vaikai, mokyklos. Joms jau buvo pranešta apie ateinančias iš užjūrio dovanas.

GYVENIMAS KREPŠINIO AIKŠTĖJE IR ŠALIA JOS

VYTAUTAS GRYBAUSKAS

(Tęsinys)

Apsigvenau kartu su Birutis viename kambaryje. Gavau 17,000 frankų mėnesiui. Pragyvenimui užteko, nebereikėjo alkių kėsti. Tais laikais sutarti ar derybų su klubais nebuvo. Visi buvo „mėgėjai“.

Savo kelia šioje komandoje pradėjome pergalems. Birutis savo „markę“ jau buvo spėjęs išdirbti. Vienas laikraštis jį pavadino „elegantišku krepšinio dieviu“. Todėl pirmose mano rungtynėse jis, kaip beįmanydamas, stengėsi man padėti. Su juo puikomis pasužėmėm surinkau 47 taškus,

kas padarė didelį įspūdį. Spauda rašė: „un joueur d'une classe exceptionnelle...“. O su Birutis einant gatve, mus jau pradėjo sveikinti nepažįstami žmonės. Spaudė rankas, klausinėjo apie gyvenimą ir krepšinį.

Jei gyvenimas prasidėtų ir baigtųsi krepšinio aikštėje, bent pacioje pradžioje Prancūzijoje turėjau būti patenkintas. Bet jau nuo pirmųjų dienų kildas rūpestis didejo su kiekviena praeinančia diena: Joana liko Muencheno klubo vadovas buvo prizadėjęs ar-

Lietuvoje „Valstiečių laikraščio“ raštinėje. Iš k. — dr. Regina Švobienė — Kaimo vaikų fondo pirmininkė, Elena Gervickienė — „Lietuvos Vaikų vilties“ Lietuvos k-to pirmininkė, Birutė Jasaitienė — JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirmininkė ir „Lietuvos Našlių globos“ k-to pirmininkė, ir „Valstiečių laikraščio“ redaktorius Jonas Švoba.

BALFo Philadelphijos skyriaus direktoriaus J. Majausko igaliojimą, iš JAV į Lietuvą atvyko specialiai pasiaukinti, kur dingio stambi maisto produktų siunta. Man teko dalyvauti dr. R. Šomkaitės ir Gajauskų bei „Valstiečių laikraščio“ vyriausiojo redaktoriaus J. Švobos susitikime. Prie vieno stalo susėdo žmonės, tikėdamiesi viską išsiaiškinti ir baigti istoriją.

Ilgai reikėtų pasakoti to pokalbio turinį, Gajauskų toną tiek žurnalistų, tiek dr. R. Šomkaitės atžvilgiu. Klausausi jo ir siela nerimu traukiasi. „Mes iš viso su jumis neturime jokio reikalų. Nei jūs prašėte išdalyti, nei mes su jumis sutartį sudarėme...“ „Aš jūsų nepažįstu“, — taip kalbėjo Gajauskai. Regėjau skausmą dr. R. Šomkaitės veide, ją stulbinančių Gajauskienės ne tik grubus, įžeidžiantis tonas, bet ir sakoma netiesa. Iš jos širdies gelsmų išsiveržė klausimas: „Sakykite, gerbiamieji, ar jūs lietuviai?“

Po šio pokalbio, daugybės kitų aplinkybių tyrimo ir gimę straipsnis „Ištirpęs riešutinis sviestas“. Skausmingai jis buvo palydėtas į viešumą. Ilgai delsta, nenorėta tai daryti prieš Seimo rinkimus, nes galėjo nejuočia kristi šešėlis Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai, kuriai vadovavo B. Gajauskas. Vėliau nenorėta gadinti Kalėdų, Naujųjų metų nuotaikos. Ir tik šių metų sausio 18 d. „Valstiečių laikraščio“ skaitytojai perskaitė straipsnį apie keistai „ištripusį“ riešutinį sviestą.

Stripsnis neturėjo tikslu penkinti B. Gajausko nuopelnų ar pažeminti jo asmenybę. Jame buvo kalbama tik apie skriaudą, padarytą vargšams vaikams. Butų Gajauskai norš kartą paaiškinti, kur dingio iškoma labdara, arba atsipašė dr. R. Šomkaitės — nebūtų ši istorija nuskambedusi laikraščio puslapyje.

Bals Gajauskas „Valstiečių laikraščio“ redakciją „uz garbės ir orumo žeminimą“ ir šmeižta padavė į teismą. Jis vyko rugpjūčio 5 d. Vilniaus pirmosios apylinkės teismo

nuosprendis buvo aiškus: laikraščio straipsnis nepaskleidė netiesos, nepažeidė nei B. Gajausko garbės, nei orumo, ir jo ieškinyje laikraščiu atmetamas. Taigi ir teismas patvirtino, kad čia „Valstiečių laikraščio“ redakcija teisė. Galima būtų dėti tašką, bet...

Išspausdinus apie riešutinį sviestą, tamsios jėgos ėmėsi atakų prieš „Valstiečių laikraštį“. Kadangi po Seimo rinkimų iš valdžios arenos pasitraukė tie, kurie grasinio atvirai susidoroti su patriotines krypties leidiniu, buvo pakeista puolimo taktika. 1997 m. vasario 5 d. „Kauno diena“ išspausdino Povilo Varanausko straipsnį „Nuodai vaikams“, kuriame pareiškta kad dr. R. Šomkaitės siustas sviestas sugedęs, kad jis nuodingas. Šiame šmeižikiškame paskvilje autorius dr. R. Šomkaitę ciniškai pavaizdavo kone „mafioze“, kontrabandininke, kuri sugedusiu produktą nuodija vaikus ir pareikalavo: „...dr. Rožė Šomkaitė bei „Valstiečių laikraštį“ patraukti atsakomybėn“. Tą patį straipsnį tuoj pat perspausdino „Ūkininko patarėjas“ tik su pakeistu pavadinimu „Valstiečių laikraštis“ dalyvauja nuodinant vaikus“.

Tukstantai žmonių ėmė ginti dr. Rožę Šomkaitę. Mokytojai, kunigai, žmonės, patyrę dr. R. Šomkaitės ieškinį „Kauno dienos“ redakcijai. Teismas deramai įvertino „Kauno dienos“ niekuo nepagrįstą ir nusikalstamą išpuolį prieš visai nekaltą žmogų — geradarę, sušelpusią tūkstančius Lietuvos žmonių. „Kauno diena“ teismas ipareigojo paneigti P. Varanausko rašliavoje paskelbtus prasiimanymus ir sumokėti 6,000 Lt moralinei žalai atlyginti. Dr. R. Šomkaitės prašymu, šiuos pinigus teismas ipa-

reigojo pervesti į „Valstiečių laikraščio“ labdaros fondą „Kaimo vaikai“, kad už juos galima būtų paremti našlaičius ir neturtingus, iš kaimo kilusius, studentus.

Belieka apgailestauti, kad „Kauno diena“ apšmeižė ir BALFo Philadelphijos skyriaus direktorių Juozą Majauską, kuris gražiai bendradarbiavo su dr. R. Šomkaite.

„Valstiečių laikraštis“, nepaisydamas išpuolių, toliau rūpinasi ir rūpinasi vaikais, skleidžia tiesą apie gyvenimą Lietuvoje. Šiame leidinyje atsispindi viskas, kas brangu lietuvių širdžiai: žmonių džiaugsmas ir skausmas, tautos nerimas dėl ateities, Lietuvos gyvenimo problemos. O riešutinio sviesto istorija byloja, kad nelengva ginti tiesą ir nukriaustų vaikų interesus. Tačiau kito kelio „Valstiečių laikraštis“ neturi.

KLAIPĖDOJE PRADĖTA SODINTI ALĖJA PASAULIO TEISUOLIAMS

Prie žydų bendruomenės namų Klaipėdoje bus pasodinta alėja pasaulio teisuoliams. Tai pirmoji alėja Baltijos valstybėse, skirta žydų išgelbėtojams.

Pirmąsias tujas šioje alėjoje trečiadienį pasodino uostamiestyje Izraelio dienos proga viešėjęs Izraelio ambasadorius Baltijos valstybėms Oded Ben-Hur ir miesto meras Eugenijus Gentvilas.

Klaipėdos krašto pasaulio teisuoliams rudenį čia bus pasodinti 28 medžiai. Pasak mero E. Gentvil, šie medžiai simbolizuos tuos, kurie sunkiais karo metais išliko žmonėmis ir padėjo žydams slėpdami juos namuose.

Iš 28 Klaipėdos krašto pasaulio teisuolių keturi jau mirę. Priimti Klaipėdos žydų bendruomenės pirmininko sveikinimus ir atminimo dovanėles atvyko jų artimieji.

Dabar Klaipėdos žydų bendruomenėje yra apie 400 žydų. Iki karo bendruomenėje buvo apie 4,000 narių.

Sukaktis be vilties

Danutė Bindokienė

JAV prezidentas Bill Clinton 1993 m. rugsėjo 13 d. vertai didžiavosi savo pastangų vaisiais, kai Norvegijos sostinėje, Oslo mieste, Izraelio ministras pirmininkas Yitzhak Rabin ir „Palestinian Liberation Organization“ — PLO — vadas Yassar Arafat pasirašė sutartį, ištiesė vienas antram ranką ir pasizadėjo dėti visas galimas pastangas, kad nuolatiniai konfliktai tarp palestiniečių bei žydų pagaliau pasibaigtų ir Viduriniuose Rytuose padėtis sunormaltėtų.

Prėjus ketveriems metams nuo to įvykio, daug kas pasikeitė, de ja, nei gėra pusė. Izraelio ministras pirmininkas žuvo atentato metu nuo savo tautiečio rankos, jo vieton išrinktas Netanyahu laikosi visai priešingos politikos okupuotą arabų žemį atzvilgiu, o palestiniečiai, nepaisant visų jiems žydų taikomų sankcijų ir bausmių, tęsia savuzidiskus terorizmo veiksmus Jeruzalėje, Tel Avive ir kituose Izraelio miestuose.

Kiekvieną kartą, kai jau atrodo, kad pasitarimai tarp Izraelio ir PLO vadovybės bus iš naujo sumegzti, viena ar kita kraštutinųjų užsispyrėlių pusė pasistengia bet kokią galimybę taikai suardyti ir visa situacija grįžta į pirmąsias „mirties zona“, nepaisant spaudimo iš JAV vyriausybės ir diplomatiųjų kaimyninių tautų pastangų.

Nėra abejonės, kad daug geros valios neparodo nei Netanyahu, nei Arafat, kiekvienas tvirtindamas, kad tik jo pusėje tiesa. Izraelis didžiujasi savo, jau kone 50 metų gyvavusia, valstybine nepriklausomybe, bet nemaži palestiniečių, 1948 m. praradusių savo namus, žydams kovojant dėl nepriklausomybės, o dar daugiau po 1967 m. kilusio, vadinamojo Šešių dienų karo, kai Izraelis okupavo nemažą dalį arabų teritorijų, šiandien nelabai tikisi sulaukti teisingumo nei iš izraelitų, nei iš JAV, kuri niekuomet griežčiau nepasisako, kai Izraelis nesilaiko sutartųjų ar pažadų.

1993 m. Oslo sutarties įsivertinimas ir jos punktų laikymasis yra labai svarbus prezidentui Bill Clinton, kuris norėtų užbaigti savo kadenciją ir būti įrašytas istorijon, kaip didisys taidkardys Vidurio Rytuose. Šiuo metu tokia galimybė atrodo gan toluma, galbūt dėl to praėjusią savaitę Izraeli buvo nuvykusi Valstybės sekretore Madeleine Albright, kad susitiknų ne tik su žydų ir palestiniečių vadovybe, bet ir su elilniais piliečiais, ypač jaunimu, ir dėtų pastangas bent vėl susodinti Arafat ir Netanyahu prie pa-

sitarimų stalo. Galbūt jos pastangos būtų buvusios sėkmingesnės, jeigu rugėjo 4 d. Jeruzalėje nebūtų įvykęs naujas teroristinis veiksmas, kurio metu nuo bombų zuvo 7 žmonės ir beveik 200 buvo sužeisti. Pasaulio, ir Albright, dėmesys buvo sutelktas ties šiuo šturpiu įvykiu, dėl to palestiniečiai jaučėsi, kad jiems nėra galimybių bent ramiai išdėstyti savo padėtį. Juo labiau, kad JAV Valstybės sekretorė ypač pabrėžė savo žydiškąją kilmę, nuolat tvirtindama, kad vis dėlto yra neapsakomas skirtumas tarp terorizmo ir naujų gyvenviečių žydams statybos arabų teritorijoje. Vienok, palestiniečių nuomone, terorizmas gali turėti įvairias formas, nebūtinai pasireiškia bombų sprogimais ir kraujo praliejimu. Kadangi Izraelio vyriausybė yra sulaikiusi apie 40 milijonų dol. mokesčių, priklausančių palestiniečių valdoms, taip pat griežtai suvaržiusi judėjimą Izraelio teritoriją, kurioje daug palestiniečių dirba, mokosi ar prekiauja, gyventojai tarpe vis auga nepasitenkinimas ir kerštingas okupantui, pasireiškiantis naujais teroristinėmis išpuoliais. Taip ir sukasi tarpusavii PLO ir Izraelio santykiai, tarsi užburtas ratas, kurio kiekvienas apsisukimas nuveda toliau nuo taikos.

Madeleine Albright vis dėlto pasiekė šiek tiek laimėjimų: Yassar Arafat jau pradėjo griežtesnę kovą su teroristais, o Benjamin Netanyahu prizadėjo atiduoti palestiniečiams dalį sulaikytų mokesčių pinigų. Tačiau nekalbama apie Izraelio okupuotą Vakarų kranto ir Gazos ruožo grąžinimą, nors Oslo sutartimi buvo žadėta tai padaryti ir neplesti žydų gyvenviečių, ypač Jeruzalėje, kuri yra taip pat labai didelė opa taikių santykių palaikymui.

Galėtume sakyti, kad įvykiai Viduriniuose Rytuose ne daug turi įtakos lietuvių gyvenimui, tad jų raida mums nėra labai svarbi. Tačiau pastaruosiu metu Lietuvos ir Izraelio santykių vingiuose vėl pastebima tam tikra įtampa, ypač po Izraelio ambasadoriaus aštrių žodžių Gaono suakties paminejimo proga. Juk visi esame tos pačios platinetos gyventojai, ir visi neatbėjami surišti vieni su kitais. Tarptautiniai nesutarimai, taikos sutarčių laukimas, terorizmas yra pasaulinio masto problemos, nepripažįstančios valstybių sienų, ir, de ja, su jomis anksčiau ar vėliau tenka susidurti kiekvienam tautai.

Zigmantas Varkala (kaireje) vertiasis pro FCM komandos žaidėjas P. Schlupp

(Bus daugiau)

IŠEINA NAUJA KNYGA APIE LIETUVĄ

Pirmiausia New York knygyne lapkričio pasirodys nauja knyga anglų kalba apie XX šimtmečio Lietuvą — tai Lietuvos diplomatų ir istorikų habil. dr. Alfonso Eidinto ir dr. Vytauto Žalio apibendrinamojo pobūdžio studija „Lietuva Europos politikoje. Pirmosios Respublikos metai, 1918-1940“ — originalus knygos pavadinimas „Lithuanian in European Politics. The Years of the First Republic, 1918-1940“, kurią išleidžia St. Martins Press, esanti New York mieste. Įvadą ir baigiamąjį žodį šiai, skirtai daugiausia amerikiečių skaitytojui, Lietuvos istorijos studijai parašė JAV Wisconsin-Madison Universiteto prof. Alfred Erich Senn, teksta vertė ir redagavo iš Čikagos kilęs politologas Edvardas Tuskenis. 256 puslapių knyga iliustruota, su keturiomis lentelėmis, yra istorinis Lietuvos XX a. žemėlapis, prieduose pateikiama Lietuvos ministrų kabineto 1918-1940 metais sudėtis, pridėta svarbiausių Lietuvos istorijos įvykių chronologija, yra pavardžių ir vietovardžių sąrašas.

Tai pirmoji Lietuvos istorikų (neskaitant, žinoma, išsivijusių lietuvių autorių) knyga, išleista Amerikoje. Lietuvos ambasadorius JAV Alfonso Eidintas ir ambasados Vašingtone patarėjas Vytautas Žalis, šiuo metu dirbantis Lietuvos Užsienio Reikalų ministerijoje, prieš porą metų sumanė iš savo dar Lietuvoje parašytą rankraštį sudaryti ir išleisti knygutę apie šiuolaikinės Lietuvos valstybės atsiradimą, augimą bendresniame, europiniame kontekste. Dirbant JAV visą laiką rūpėjo Lietuvos vardo, žinių apie ją platinimas, daug dėjome pastangų formuojant Lietuvos, kaip tradiciškai europinės valstybės įvaizdį. Sumanėme paruošti leidinį Amerikos politikos ir kultūros žmonėms, — sakė ambasadorius A. Eidintas, — nes kai pvz., JAV prezidento žmona Hillary Clinton ruošėsi vykti į Taliną, susitikti su Baltijos valstybių moterimis, JAV diplomatai pasisukdė, kad neturi jai pasiūlyti paskaityti jokių naujesnio leidinio apie Lietuvą anglų kalba. Leidinį manėme paskleisti ir tarp amerikiečių politikų, užsienio diplomatų, mokslo žmonių. Nors mes — Lietuvos diplomatai, tačiau knyga atspindi ne oficialų Lietuvos vyriausybės, o autorių asmeninį požiūrį į istorinius įvykius ir procesus.

Žinoma akademinė New York St. Martins leidykla, susipažinusi su rankraščiu, gerai jį įvertino ir pasiūlė įtraukti į leidyklos planus.

Knygoje, remiantis naujausiais lietuvių istorikų tyrimais, archyvais, memuarais ir dokumentiniais leidiniais aprašomas lietuvių tautinio išsivadavimo judėjimo pagrindinis tikslas — nepriklausomas Lietuvos valstybės atkūrimas, įgyvendintas po Pirmojo pasaulinio karo. Alfonso Eidintas atskleidžia parlamentines valstybės genezę, kaip ir kodėl ją pakeitė prezidentinis A. Smetonos valdymas, parodo Lietuvos ekonomikos, ypač žemės reformos teigiamas pasekmes, europinės kultūros raidą, tautinių aptariama vidaus politinius procesus, parodo, kokius didelius vystymosi tempus visose gyvenimo srityse pasiekė lietuvių tauta per pirmąjį Nepriklausomybės dešimtmetį.

Daugiausia vietos naujojoje knygoje skiriama Europos didžiųjų valstybių interesų susikirtimuose vykdytai, siekiančiai nepriklausomybės įtvirtinimo ir išlaikymo, Lietuvos valstybės užsienio politikai. Vytauto Žalio parašytuose skyriuose analizuojama, kaip Lietuva po sostinės Vilniaus netekties, šalia jėgų balanso situacijos bandė vykdyti ir nusistovėjusios, visumoje gana nepalankios Lietuvai tarptautinės konsteliacijos revizionistinę politiką, atskleidžiama, kaip nedidelė Lietuva, įpaimta ir teritorinius ginčus, vaidino neproporcingai didelį vaidmenį Europos didžiųjų valstybių užsienio politikoje. Knygoje apskritai pirmą kartą bet kokia kalba išdėstoma Lietuvos užsienio politikos raida, prioritetai, skirtumai, kuriuos įnešė į ją užsienio reikalų ministrai Augustinas Voldemaras, Dovas Zaunius ar Stasys Lozoraitis, vyresnysis. Anot vieno iš autorių, V. Žalio, knyga nėra tipiška, visų mokslinių kanonų prisilaikanti monografija, nes autorius riboja jos apimtį, be to, leidykla sutiko leisti įdėti vos po 2-3 mokslines nuorodas puslapyje, todėl tekstas kreiptas į platesnį amerikiečių skaitytojų ratą, kuris tikriausiai ir nesigilintų į visas konceptualines peripetijas ar į atpasakotas detales Lietuvos istorikų diskusijas.

Prof. A. E. Senn baigiamajame žodyje skaitytojui paaiškina, kodėl Lietuvos valstybės atkūrimas 1990 metais po 50 metų svetimo dominavimo, negali būti suprantamas be besitęsiančios Lietuvos Pirmosios Respublikos įtakos. Apibūdinamas šį darbą, buvęs dviejų JAV prezidentų patarėjas nacionalinio saugumo klausimais, dabar žymus politologas dr. Zbigniew Brzezinski atsiliepime apie A. Eidinto ir V. Žalio studiją taip rašo: „Šiuolaikinė Lietuvos istorija yra giliai įpaimta ir sudėtinga ir besivaržanti tarpusavyje Centrinės Europos tautinių aspiracijų kompleksą. Šiame tome gambiai nušviečiamas ir ryžtingas lietuvių tautinės nepriklausomybės siekis, ir tragiškos Lietuvos pažeidžiamumo pasekmės“ (Orig. citata skamba taip: „Modern Lithuanian history is deeply enmeshed in the complex tangle of competing Central European national aspirations. This volume ably conveys both the determined character of the Lithuanian quest for national independence and the tragic consequences of Lithuania's vulnerability“).

Kitas knyga recenzavęs tyrinėtojas, latvių kilmės istorikas, Iowa State University prof. Andrejs Plakans rašo: „Autoriai atliko puikų darbą, sujungdami tarpukario lietuvių istorijos detales su platesne tematika, būdinga visai tuometinių Rytų Europai. Ši knyga reikšmingai papildė anglų kalba išleistų mokslinių darbų apie Lietuvą sąrašą, taip pat parodo teigiamą rašymo Lietuvos istorijos tema evoliuciją šiame pirmame pokomunistiniame dešimtmetyje“. (Originalas skamba taip: „The authors have done a splendid job in merging the particulars of inter-war Lithuanian history with the larger themes to be found throughout the European East during those complex and fascinating decades. The book is a major

Sukaktuvinkas, Klaipėdos Dramos teatro vyr. režisierius P. Gaidys (iš dešinės), jo žmona akt. Elena Gaigalaitė ir Edvardas Šulaitis, svečias iš Čikagos, prie Baltijos jūros.

GRAŽI KNYGA APIE REŽ. POVILĄ GAIDĮ

Praėjusį pavasarį — gegužės 24 d. žymiamam Lietuvos režisieriui ir buvusiam filmų aktorui Povilui Gaidžiui suėjo 60 metų amžius. Ši sukaktis buvo plačiai paminėta birželio 15 d. po jo rezisuoto Šekspyro komedijos „Daug triukšmo dėl nieko“ premjeros Klaipėdos Dramos teatre.

Klaipėdos Dramos teatro vyr. režisieriaus P. Gaidžio sukaktis paminėti taip pat išleista ir 148 puslapių knyga, pavadinta „Povilas Gaidys“. Tai didoko formato, albuminio pobūdžio leidinys, kuriame žodžiais ir nuotraukomis nu-pasakojamas šio žymiojo scenos darbuotojo gyvenimo bei kūrybos kelias.

Apie P. Gaidį išsamesnį aprašymą jame duoda Klaipėdos dramos teatro kūrėnė darbuotoja Stefa Galkauskaitė, kuri pradžioje knygos skaitytoją nukelia į nedidelį Subačiaus miestelį, kur 1937 m. gegužės 24 d. gimė mažasis Poviliukas. Po to būsimasis režisierius matome Panevėžyje ir Vilniuje. Lietuvos sostinėje ir prasidėjo jo teatriniai mokslai, studijuojant Valstybinės konservatorijos aktorius meistriskumo katedroje.

Toliau P. Gaidį sutinkame studijuojantį rezisūros mokslus garsiajame Maskvos A. Lunaciarskio teatro meno institute, kartu su mums gerai pažįstamu Jonu Jūrašu ir Mameru Karkleliu. Rašoma, kad visi trys lietuvių buvo 11 š. instituto 1963-čiaisiais baigusiuji tarpe. „Is tos laidos absolyventų gal tik Povilas Gaidys visus trisdešimt ketverius metus liko ištikimas savam teatrui“, — rašoma knygoje.

Taigi jau 34 metus P. Gaidys pašventė Klaipėdai (pradžioje vienerius metus jis atidavė Marijampolės) teatrui. Šalia režisūrinio darbo, P. Gaidys yra ir dabartinio Klaipėdos universiteto docentas, vedantis rezisūros ir vaidybos užsiėmimus Menų fakultete. Yra išleides ne viena

lietuvių kalbos, literatūros ir rezisūros specialybės laidą nuo 1971 metų, kai buvo įkurtas universiteto pirmtas — Klaipėdos fakultetas.

Is šio leidinio sužinome, kad P. Gaidys, kaip svečias rezisierius jis yra rezisavęs ir daugelyje kitų teatrų — Vilniuje, Šiauliuose, Leningrade, Čikagoje ir kitur. 1991 m. pabaigoje, pusmečiui išvykęs į JAV, Čikagos lietuvių teatre „Vaidilutė“ jis rezisavo P. Vaičiūno komediją „Patriotai“ ir Illinois universitete vedė teorinius užsiėmimus šiuolaikinio Lietuvos teatro tema.

Čia reikia pasakyti, jog tarp beveik 200 leidinio nuotraukų, matome tris iš Čikagos su „Vaidilutės“ teatro aktoriais bei vadovais ir Illinois universiteto studentais.

Lietuvių teatro mėgėjams ši knyga yra būtinybė. Gaila, kad ji išleista tik 500 egz. Leidinio viršeliuose įdėtos dvi fotografijos Juozo Polio darytos spalvotos nuotraukos. Visos kitos yra nespaltotos. Taip pat ir leidinio popierius, turbūt taupant lėšas, nėra labai geras, tad nuotraukų kokybė ne taip jau žavinti.

Beje, šios knygos rėmėjai — AB „Klaipėdos rytas“, SPAB Lietuvos Jūrų laivininkystė ir Klaipėdos Valstybinio jūros uosto direkcija. Knygos dailininkas — Algis Klisėvičius, sudarytoja Stefa Galkauskaitė. Du puslapiai skirti rež. P. Gaidžio biografijai anglų kalba.

Noris pasidžiaugti šia, rež. P. Gaidžio kūryba įamžinančia, knyga. Ypač džiaugiamės, kad šis žymus Lietuvos scenos darbuotojas vis neužmiršta savo viėnagės Čikagoje ir tu gerųjų Amerikos lietuvių, kurie jam padėjo. Todėl reikia palinkėti jam dar daug kūrybinės sėkmės ir ilgų metų!

Edvardas Šulaitis

„KREGŽDUTĖ“ — VAIKŲ LAIKRAŠTELIS

Taip jau gyvenime būna, kad apie neigiamybes ar nelaimes — tiek apie žmones, tiek apie organizacijas — plačiai kalbama, gandai sklinda toli. Maziau kreipiama dėme-

Lietuvių respublikonų gegužinėje rugpjūčio 24 d. Pasaulio lietuvių centre (iš kairės) Rima Sell ir Aušrelė Gruodienė tvarko laimėjimų stalą.

sio į pasisekimus. Taip yra ir su Lietuva. Per dažnai kritikuojant Lietuvos spaudą, valdžią ir apskritai matome daug neigiamybių.

Šį kartą mane paskatino pasisakyti apie vaikų laikraštėlį „Kregždutė“. „Kregždutė“ yra leidžiamas Lietuvos Katalikų mokslo akademijos kultūros centro laikraščio „XXI amžius“ leidinys vaikams. Vaikų laikraštėlį gaunu ir skaitau keletą metų. Laikraštukas „Kregždutė“ turiniu yra nuostabiai turtingas, bet išvaizda nepaprastai skurdi, popierius žemiausios kokybės. Aštuonių puslapių laikraštėlio nemažą dalį užpildo vaikai, iš kurių tikrai bus ateityje gerai valdanti plunksna — ir poetų, ir rašytojų. Yra ir iš užsienio vaikų rašytojų ar dailininkų, žinomą suaugusiųjų, kaip Bernardas Brazdionis, Julija Švabaitė-Gylienė, Stasys Džiugas, Vladas Vijeikis ir kt.

Laikraštukas daugiausia išplatinamas per mokyklas. Tačiau gautame laiške iš „Kregždutės“ redakcijos štai kas rašoma: „Mokslo metams prasidėjus, pradės dirbti platinantjai — šių dienų knygnešiai. Tik liūdna, kad į kai kurias mokyklas „Kregždutė“ neįsileidžiama... Baugina ji savo katalikiška morale, patriotizmu, kai kam neramu ir pikta pasidarė, kai perskaitė tokius tikrus, nuosirdžius vaikų rašinius apie Lietuvos partizanus (1996 m. buvau paskelbusi konkurso tema „Ką aš žinau apie Lietuvos partizanus“ M. R.). Ką jau padarysi: „Kregždutė“ turi savo tikslus ir savo ištikimus skaitytojus. Del jų ir skraido. Ir kol Dievas duos jėgų, išvermes, nesuglaus sparnelių“.

Čia ir pildosi Lietuvos Švietimo ministro Zigmo Zinkevičiaus žodžiai, kad liūdniausia padėtis mokyklose yra ne Šalčininkų rajone, o pačioje Lietuvoje. Daugelis mokytojų yra sovietų sistemos auklėtiniai. Todėl Lietuvoje mokyklose nešvenčiama nei Vasario 16-toji, nei Kovo 11-toji, nei kitos tautinės patriotinės šventės.

Atrodo, kad ne tik „Kregždutė“, bet ir kita katalikiška spauda Lietuvoje gyvena naujoviskus knygnešius laikus. Negauna iš valdžios biudžeto paskirtos paramos, nes negali perkopti skirstytojų užtvarą ir negauna tinkamos paramos nei iš užsienio institucijų, nors buvo ir prašyta.

Šiais metais konkurso tema yra religinė: „Kaip aš sužinojau apie Kristų“. Tai dar viena raktiška netikintiesiems. Kad ir kukli parama, pradžiuina labai gerus, mielus „Kregždutės“ skaitytojus — tikrus katalikiškus lietuviukus. Panašiom mintim užbaigia katalikiško laikraštėlio redaktoriai — Vida Telksnytė ir Vyngantas Rackaitis.

Marija Remienė

• 1939 m. spalio 29 d. Vilniuje, Gedimino pilies bokšte, iškelta Lietuvos trispalvė.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

V&N Construction
Statomė ir remontuojame namus. Garantuojame greitą ir kokybišką darbą. Vidmantas: 708-728-9408

STASYS CONSTRUCTION
Stalniai darbai, rūsių, vonių ir virtuvėms įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters, plokšti ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą. S. Benetis Tel. 630-241-1912

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas patarimas
- Nuosavybių įkainavimas
- Perkame ir parduodu namus
- Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI—PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVERTŲ, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapalis ir Off. Mgr. Aukaitis. S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPALIS
3208 1/2 West 92th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

Lietuvių „Landscaping Maintenance“ bendrovės savininkas, laisvai dirbantis, kuris gauti veituli gyvenimui vietą už namų priežiūros ir mažus remontų darbus. (ne daugiau kaip 5 val. į savaitę) Mokesčiai už „landscaping“ \$5. Gali dirbti 12 val. į dieną. Kreiptis: tel. 202-944-2373

Parduodamas keturių kambarių 111m² plotas gerai įrengtas ir naujai suremontuotas butas Vilniaus centre, Gedimino pr. 13 (šalia Vyniausybės rūmų). Norintys pirkti prašome kreiptis telefonu arba fakso Vilniuje 2 - 42-12-61

UŽSIPRENUMERUOKITE „DRAUGĄ“!

NAUJOS VIDEO KASĖTĖS IŠ LIETUVOS

Nr. 42 „Palanga 1996“. Konkursinis estradinės muzikos solistų koncertas. Dainuoja 10 solistų virš 20 dainų. Toliau trumpas koncertas, kurį atlieka Lietuvos pagarsėjęs pučiamųjų orkestras „Trimitas“ su solistais ir orkestro šokėjais. Kasėtė yra 2 val. ilgumo. Kaina \$20.

Nr. 43 „Linkamoji armonika '96“. Kaimo muzikos jubiliejinis koncertas, kuris įvyksta kas metai Utenoje. Muzikantai, orkestrai, šokėjai suvažiuoja iš visos Lietuvos. Toliau seka 7 estradinės dainos, kurias atlieka įvairūs solistai. Taip pat televizijos laida „Ar vien tik retro?“ Dainuoja estrados solistė Laima Žemaitytė. Kasėtė 2 val. ilgumo. Kaina \$20.

Nr. 44 „Stasys Povilaitis“. Tai Stasio Povilaitis 25 metų jubiliejinis koncertas. Po to keleta estardinių dainų, kurias atlieka įvairūs estrados solistai. Kasėtė 1 val. 30 min. Kaina \$20.

Nr. 46 „Nerija '96“. Estradinio ansamblio jubiliejinis koncertas, pirma dalis. Pradžioje laida „Ar vien tik retro?“ Dainuoja estrados žvaigždė Janina Miščikaitė. Kasėtė 2 val. ilgumo. Kaina \$25.

Nr. 48 „Jaunystės Tango“. Pradžioje tango melodijos - šokama ir dainuojama Kauno „Metropolis“ restorane. Seka koncertas, kurį atlieka televizijos vaikų choras ir tenoras Virgilijus Noreika. Pabaigoje liaudies muzikos ansamblis „Armonika“. Kasėtė 2 val. ilgumo. Kaina \$25.

Nr. 10 „Katalikinis giesmės“. Gieda garsūs mergaičių choras „Liepatės“, garsūs berniukų choras „Ažuoliukas“, choras „Polifonija“, konservatorijos choras „Ave Maria“. Gale koncertas, Vilniaus katedroje, paminėti J. Dambrausko 100-tosioms. Kasėtė yra 2 val. ilgumo. Kaina \$20.

Užsakymus su čekiu rašyti:
Joseph Nakutavičius
7119 Toledo Rd.
Spring Hill, FL 34608-6155

Pageidaujant, galite gauti video kasečių sąrašą (50 kasečių) ir audio kasečių sąrašą (353 kasečių). Skambinti vakarais, tel. 352-688-2476. Taip pat šias video kasetes galima gauti Pasaulio Lietuvių centre, krautuvėje „Dovanėlė“.

44 EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS KRONIKA

Parengė Antanas Kartiauskas

(Tęsinys)

A. Sverdiolas: Taisyklės užduoda ne vien teisinę sistemą ir ne vien pasitikėjimas, bet tai yra papročiai ir noras plačiaja prasme (moralinis pagrindas).

D. Kuolys: Lietuvos visuomenė gyvena išskio situacijoje: gebės būti visuomenė, ar bus palaidų individų, grupuočių bala. Projektavimas didesniu mastu yra pareiga. Piilietinių išpareigojimų vengimas yra paveldėtas iš uždaro gyvenimo sovietmetyje.

Liepos 24 d.

Arūnas Sverdiolas: „Filosofinis Vytauto Kavolio projektas“

A. Sverdiolas — Lietuvos Filosofijos ir Sociologijos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis — pabrėžė, kad V. Kavolis, Wisconsin universiteto sociologijos profesorius, į Lietuvą grįžo ne tik tekstų pavidalu, bet ir gyvas: sugrįžęs keletą semestrų dėstyti Lietuvos universitetuose.

Savo kultūros analizių jis niekada nevadino filosofinėmis, tačiau filosofinė motyvacija V. Kavoliui buvo svarbi. Ypatinga vieta 1961-1966 m. datuotiems tekstams tenka kultūriniam sąjūdžiui „Santara ir Šviesa“ bei jo kartai — nužemintųjų generacijai. Nužeminti reiškia atskirti nuo žemės. Nužemintųjų karta apjungė žemininkus, rezistentus, V. Mačernį, A. N. Miškinį. Žemė — tai simbolis priklausomybės gamtai, prigimčiai, istorinei tradicijai. II pasaulinio karo metu ir po jo Lietuva ištiko katalikizmai — okupacija, socialinės sistemos ir dominuojančios ideologijos pasikeitimai, masiniai kankinimai ir deportacijos — sukleję egzistencijos pagrindų prarasties jausmą, t.y. „egzistencijos denaturalizaciją“. Ši negatyvi patirtis turi ir pozityvią prasmę: egzistencijos nugamtinimas veda į žmogiškąją brandą. Atlėptas nuo žemės, žmogus dar labiau priartėja prie savęs: savyje jis turi atrasti viską ir iš savęs sukurti viską, ko žmogui reikia.

Dievo atžvilgiu, V. Kavolis yra postkrikščionis. Graikų stiliumi jis kalba apie tobulus dievus, kurie mūsų nereikalingi. Mes privalome tiems, kurie mūsų reikalingi — privalome stokojančioms būtybėms. Iš pirmąsias tuštumos skleidžiasi išpareigojimai. Žmogaus būtis įgyja prasmę per išpareigojimus, kurie vykdomi istorinėse situacijose.

Darius Kuolys: „Mirties sampratos senojėje Lietuvos kultūroje“

D. Kuolys tyrinėja XVI-XVII a. Lietuvos kultūros istoriją, remdamasis literatūrinių palikimų lotynų, slavų, lenkų ir lietuvių kalbomis. Tai amžius, kai Lietuva, kaip etnopolitinė ir kultūrinė realybė, ima tirti Lenkijos istorijos gelmėse.

Paskaitoje remiamasi ne tautosakiniais tekstais, bet elitine rašto kultūra: eilėrašciais, gedulingomis kalbomis, raudomis, elegijomis, testamentais, o taip pat religine raštija. Viduramžių kultūroje vyravauja laimingos, „prijuokintos“ mirties idėja. Mirštama ramiai, išpažinus nuodėmes, atsisveikinus su artimaisiais, einant tiesiai į Kristaus rankas. XVI-XVII a. Lietuvoje geros mirties idėja užgožia mirties visagalybės ir netikrumo jausmas. Motiejus Strykovskis teigia, kad tik kultūra, istorinis raštas gali išgelbėti žmogų

nuo mirties, nuo užmaršties. Mirus S. Rapalionui 1545 m., B. Voltorbijus Karaliaučiaus universitete rašo elegiją, kurioje įrodinėja S. Rapalio darbų amžiną šlovę. Taigi paradigma yra ši: mirties įveikimo būdas yra išvirtinimas darbais istorinėje atmintyje.

Kita prieštaraujanti paradigma yra gyvenimas, kaip mokymasis mirti, kaip mirties būdas. Aktualizuojami yra Platonas, Pitagoras, Sokratas, Seneka, biblijos tekstai, kurie interpretuoja gyvenimą, kaip amžiną mirties mintį. Mirus paskutiniam Odomakaičių palikuoniui, garsus to meto Vilniaus pamokslininkas Šimonas Vysockis 1593 m. įleidžia laidotuvių kalbą, kuri yra neostoicizmo pavyzdys. S. Vysockis sako: „Platonas, didžiausias pasaulio išminčius, yra teisingai sakęs, kad visas išminčius gyvenimas turi būti ne kas kita, kaip nuolatinis mąstymas apie mirtį“.

Religinė literatūra pateikia mirties siautėjimo vaizdą: maro, bado, karo giesmės. Šis siaubas įveikiamas mirties ironija. Juozas Pabakas, žemaitis, poetas 1766 m. išleido knygą „Pastabos apie ne išvengiamą mirtį“, kurioje įvairiomis talalaimomis tyčiojasi iš mirties.

XVIII a. pabaigoje Lietuvos kultūra pamažu žengia į švietimo epochą. Pamokslininkas Mykolas Karpavičius, laidojant Kostiuskos sukilėlius Vilniuje, išaukština mirtį už tėvynę su ginklu rankoje prieš maskolius. Mirtis siejama su modernios pilietybės samprata: tikras pilietis yra tas, kuris drįsta mirti už tėvynę.

Liepos 25 d.

Alfred Bammesberger: „Etimologija — o kas toliau?“

A. Bammesberger 1965 m. Miuncheno universitete pabaigė disertaciją apie senąją anglų kalbą ir gavo pasiūlymą rašyti habilitacinį darbą, kuris, pagal nerašytą taisyklę, turėjo būti ne iš germanų kalbų. Prof. Wissmannas pasiūlė imtis baltų kalbų, ėtent, lietuvių kalbos. Dabar A. Bammesberger Eichstato katalikiškajame universitete turi „Anglų kalbotyros ir lyginamoios kalbotyros katedrą“ ir yra žymus Vokietijos baltistas.

Etimologija (etimos: tikras, logos: žodis (gr.) turėtų būti mokslas apie „tikrą žodį“, apie tinkamą žodį duotame kontekste. Jos tikslas yra paaiškinti, kaip žodžiai išsivysto. Apie etimologiją mokslinė prasmė galima kalbėti tik nuo XIX a. pradžios. Jos pagrindas yra lyginamoji kalbotyra.

Lyginamoji kalbotyra yra lingvistikos šaka, kuri domisi giminingų kalbų moksliniu lyginiu. 1698 m. semitistas Luedolf teigia, kad giminingumo kriterijus yra ne tik bendri žodžiai, bet ir, didžiaja dalimi, panaši gramatinė struktūra. 1786 m. S.U. Jones, anglas, teisejas Indijoje išmoko sanskrito kalbą. Būdamas juristas, jis gerai žinojo lotynų ir graikų kalbas. Pasak Jones, visos trys kalbos turi integracinių panašumų veiksmažodžių šaknyse ir gramatikos formose. Šis panašumas yra toks stiprus, jog reikia manyti, kad visos trys kilusios iš vieno šaltinio. Šie tyrimai buvo indoeuropiečių kalbotyros pradžia.

D. Kuolio paklaustas apie lietuvių etimologijos žodyną, A. Bammesberger minėjo, kad vienintelis egzistuojantis Frenkelio žodynas pateikia nemažą

medžiagą, bet truputį stokoja žodžio istorijos. Naują etimologijos žodyną rengia Simas Karaliūnas. Nera naudinga, kad jis rašo žodyną lietuviškai, mat Vakarų mokslininkai lietuviškų leidinių nepasiekia.

Liepos 26 d.

44-osios ELSS aptarimas

Prieš aptariant, buvo trumpai referuotas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) seimas Vilniuje, vykęs liepos 1-7 d. Pirmą kartą PLB seimas vyko Lietuvoje. Jame dalyvavo 131 atstovas iš 21 valstybės. Buvo reikmė koreguoti PLB konstituciją, pritaikant ją prie esamos padėties, mat senoji konstitucija numatė Lietuvos išlaisvinimą. Ateities problemų svarstymas telkėsi ties visuomene, švietimu, šeimomis, kultūra, religija, jaunimu ir sportu. Liepos 5 d. minėjime, kuris vyko Pedagoginiame institute, buvo pagerbti už Lietuvos laisvę kovoję partizanai. Liepos 7 d. seimo nariai išvyko į Punksą susipažinti su lietuvių organizacinėmis struktūromis.

Apibūdinamas ELSS, A. Herrmannas, ilgalaikis dalyvis ir paskaitininkas, minėjo, kad per paskutinius dešimt metų pasikeitė Studijų savaitės prasmė, struktūra ir žmonės. Senoji generacija pasitraukė dėl amžiaus, atsiranda jaunesnių veidų. Jei seniau vyravo temos apie nepriklausomą Lietuvą, tai dabar viskas suaktualėjo, sukonkretojė, intelektualai iš Lietuvos įneša įtampos. Pamažu ELSS garbėja, šį kartą buvo daugiau dalyvių nei praejusių kartų. Anot T. Sudaviciaus, ELSS — tai analogų neturintis renginys, sugebantis apimti daugelio arčių specialistus ir padedantis jiems pažvelgti už specializacijos rėmų.

Kalbant apie Studijų savaitės techninę pusę, buvo pareikštas reikalas paskaitininkus pristatyti iš anksto. Taip pat apsiimta ELSS pakeičiant Lietuvos spaudoje bei paskaitų medžiagą išstatyti interneto tinkle. L. Donskis siūlė temą kitoms metams „Diaspora — išsiviję“, A. Sverdiolas manė, kad būtų reikšminga išgirsti ELSS prisiminimų. 1998 m. Studijų savaitė vyks rugpjūčio 9-16 d., moderatoriais išrinkti J. Norkaitis, D. Kuolys, E. Aleksandravičius ir A. Herrmannas.

Pabaiga

• **Panevėžys.** Panevėžio Šv. Petro ir Povilo bažnyčiai Šv. Petro ir Povilo atleidų dieną šventė savo 120 metų jubiliejų, o šios parapijos klebonas mons. Jonas Juodelis — 50-ąsias kunigystės metines. Per šv. Mišias birželio 29 dieną bažnyčios klebonas mons. J. Juodelis prisiminė savo gyvenimo kelią, dėkojo parapijiečiams, Dievui.

KNYGA APIE DAUJENUS

Šiais metais pasirodė Lietuvoje išleista nauja knyga „Daujenai“. Jos sudarytojas yra Daujėnietis žurnalistas Antanas Šimkūnas. Knyga turi 205 puslapius ir skiriama Pasvalio 500 m. sukaktiui paminėti. Įžangoje nurodomi bendradarbiai, kurie prisidėjo prie platesnio nušvietimo įdomios Pasvalio rajono, Daujėnų apylinkės istorijos su žmonių pergyvenimais dramatiškais laikais. Knygoje pateikiama daug žinių apie Daujėnų parapijos praeitį, žymesnes vietas, sukilimus, tremimus ir partizanus. Rašant pasinaudota ankstyvesne literatūra, duomenimis, dienoraščiais, atsiminimų užrašais ir asmenine patirtimi.

Daujėnai yra šiaurinės Lietuvos dalyje, prie vieškelio, Vabalninkų, Pumpėnų ir Pasvalio kryžkelėje, netoli upelės Orijos, kuri prasideda Panevėžio žaliuosios girios pelkėtame pakraštyje ir įteka į Puvėsą. Nepriklausomybės laikotarpyje Daujėnų valsčius priklausė Biržų apskrčiai. Tuo laiku Daujėnų valsčiuje buvo 49 kaimai su 591 ūkiu ir daugiau negu 4,000 gyventojų. Vykstant komunistinę žemės reformą, paliko tik 29 gyvenamosios vietovės.

Senovėje, dar akmenis amžiuje, nors čia miškai žaliavo, bet aukštesnėse vietose žmonės kūrėsi ir gyveno. Tai rodo archeologiniai tyrimai ir radiniai. Vėlesniais amžiais, iškertant miškus ir sausinant griovius, laukai plėtėsi, kūrėsi bajoriški dvarai su bajoriškais kaimais.

Baluškių dvaras turėjęs ir nuopelnų, nes ant aukštos ir gražios kalvos, kur jau buvo kapinės, pastatė medinę koplyčią. Kai ji jau nebeturėjo tikinčiųjų, 1850 m. Krincino klebono J. Šarkevičiaus ir Baluškių dvaro savininko Karpiaus pastangomis bei apylinkės žmonių aukomis, pastatyta mūrinė (plytų) bažnyčia, kuri vėliau buvo gerinama ir gražinama. Nuo to laiko Daujėnų kaimas vis dėjo ir tapo bažnytkaimiu, toliau pasiliekančiam Krincino parapijos filialu. Tik 1923 m. daujėniečiai su vyskupo pagalba atsipalaidavo nuo Krincino parapijos ir įkūrė savo parapiją. Jos ilgametis vikaras ir klebonas buvo V. Baltrušaitis (1804-1942), kuris buvo darbštus, tvarkingas ir rūpestingas: gerino, gražino bažnyčią, pavyzdinčiai sutvarkė naujas kapines, pastatė naują varpinę. Po jo mirties klebonu buvo paskirtas F. Ereminas.

Daujėnai buvo garsūs Sekminių atleidais, kurie tęsdavosi keletą dienų: Čia suvaziuodavę daug kunigų iš įvairių parapijų ir atkeliavę daug maldininkų, atskirai ir su procesijomis giedodami. Juos pa-

traukdavę Jėzaus Nazareno statula, garsi savo malonėmis ir turinti stebuklingos galios. Ji yra įruošta didžiajame altoriuje, gilioje nišoje, apkalbinėta sidabrinėmis votomis, kaip padėkos ženklais už atgautą sveikatą. Statula yra apvilta raudonos spalvos rūbais, ant galvos uždėtu erškečių vainiku ir veidu pilnu kancios. Ją atgabenęs iš šv. Žemės — Palestinos kun. J. Šarkevičius.

Už šventoriaus, netoli yra šaltinėlis su šuliniu — vadinamas Šventabala. Tikinčiųjų ištikimimu, tas vanduo turintis gydančios galios. Poetas ir kun. Jurgis Tilytis, pasirašėdavo A. Žalvarnis, 1910 m. parašė ir išleido poemą „Daujėnai“. Ji yra išspausdinta ir toje knygoje.

Daujėniečiai yra buvę veiklus lietuviškos spaudos platinimoji spaudos draudimo metu ir švietimo srityje. Jų pirmasis švietimo židinys buvo pradžios mokykla, įsteigta dideliame Smilgių kaime. Pirmas mokytojas buvo rusas, mažai mokėjęs lietuviškai. Šioje keturių skyrių mokykloje mokėsi Vilniaus vysk. A. Audzjonis, Kauno arkivysk. J. Skvireckas, buvęs Ž.Ū. Akademijos rektorius ir švietimo ministras prof. J. Tonkūnas. Smilgiai buvo ir Daujėnų valsčiaus centras. 1910 m. pastatyta pradžios mokykla Daujėnuose, taip pat keturių skyrių. Pirmas jos vedėjas buvo K. Liudzius, miręs 1928 m. Jo vietoje paskirtas J. Steponavičius, 1940 m. išvežtas į Sibirą, ten miręs, ir po jo mokyklos vedėjas K. Kaminskas nužudytas už ryšių palaikymą su partizanais. Knygoje paminėti ir kiti parapijiečiai, kurie lankė šias abi mokyklas ir kuo nors pasizymėję.

Knygoje vaizdžiai aprašoma ir rezistencinė veikla, kuri anksti pasireiškė, bet daugiausiai šiame šimtetyje ir ypač sovietinės okupacijos laikotarpyje. Daujėniečiai yra dalyvavę 1863 m. sukilime. 1919 m. Joniškio partizanų fronte kovėsi su bolševikų kariuomene. Jautriai prisimenamos partizanų kovos su rusų kariuomene Daujėnų apylinkėse ir deportacijos.

Knygos pabaigoje yra Daujėnų apylinkės tremtinių ir politinių kalinių sąrašas bei žuvusiųjų 54 partizanų sąrašas. Kadangi žmonės mėgdavo dainuoti įvairiomis progomis, tai taip pat yra užrašytos dainuotos dainos. Knyga yra istorinio pobūdžio ir būdamas daujėnietis, džiaugiuosi jos pasirodymu. Tik knygos išėjimas galėjo būti geresnis.

Juozas Navakas

DRAUGAS, trečiadienis, 1997 m. rugsejo mėn. 17 d.

Obuoliai prinoko...

A.†A. Dr. MARIJA ABARAVIČIENĖ-ŽUKAITĖ

Mirė š.m. rugsejo 14 d. Kaune sulaukusi 91 m.
Gimė ir augo Lietuvoje. Medicinos mokslia baigė Kauno Universitete ir dirbo savo specialybeje.

1941 m. su visa šeima buvo išvežta į Sibirą. Po 16 metų tremties grįžo į Lietuvą. Po labai didelių pastangų pavyko įsikurti Kaune ir dirbti savo specialybeje.

Nuliūdę liko: dukte Vida Abaravičiūtė ir dr. Aldona ir vyras Tadas Leliugos bei jų vaikai: Čikagoje sesuo dr. Jane Glaudeliene, Aleksandra ir Jonas Švarai ir jų vaikai: broliene Tekle Žukienė ir jos vaikai.

Velione po bažnytinį apeigų Šv. Antano bažnyčioje buvo palydeta ir palaidota greta a.a. vyro Leono ir a.a. tėvo Stasio Žuko Petrašiūnų kapinėse, Kaune.

Nuliūdusi šeima

A.†A. KRISTUPUI DAUGIRDUI

mirus, jo marčią dr. ONUTĘ DAUGIRDIENĘ ir visą šeimą nuoširdžiai užjaučia

Ateitininkų Federacijos Fonfo valdyba

Mūsų mielam

A.†A. PRANUI SIDERAVIČIUI

mirus, dukterį ROMĄ su šeima, sūnų ANTANĄ ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame.

Elena ir Antanas Kvedarai
dukros Virginija ir Julita su šeimomis
Savannah, GA

A.†A. ANATOLIJUI LAKUI

mirus, žmoną JADVYGĄ, sūnų ir dukrą su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Nekrošiai ir Kultavai

PADEKA A.†A. REGINA VAINIENĖ

Mūsų mylima Žmona, Mama ir Močiutė staiga mirė 1997 m. birželio 9 d. Oak Lawn, Illinois.

Šią liūdną atsisveikinimo valandą nuoširdžiai dekojame kun. Algirdui Paliokui, S.J. už sukalbėjimą vakariniu maldū, už atnašautas šv. Mišias ir palydėjimą į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Dekojame solistei Janinai Adickaitėi už giesmes gedulingų šv. Mišių metu.

Dekojame mūsų mielai p. Rūtai Sušinskienėi už skaitymus gedulingų šv. Mišių metu, kartu su jos mama p. Bronė Nainiene, už nuoširdžią pagalbą ir paramą.

Esame dėkingi visiems reiškiusiems užuojautą laiškais ar telegramomis, žodžiu ar telefonu, per spaudą ar asmeniškai. Nuoširdžiausia padėka reiškiame visiems draugams ir pažįstamiems atsilankiusiems koplyčioje, dalyvavusiems laidotuvių mišiose ir laidotuose.

Ačiū visiems už geles, užprašytas šv. Mišias, aukas fondams ir gausias aukas skirtas šv. Mišioms ir šeimoms nuoširdžiai prisimenant velionę.

Dekojame karšto nešėjams suteikiusiems velionei paskutinį patarnavimą.

Dekojame Lack & Sons laidotuvių namų direktoriams už pagarbą atliktas laidojimo apeigas.

Liudintys:

vyras Antanas Vaina,
dukte Gracina ir šentas Kastytis Latožai ir
anokė Ingrida,
dukte Nijolė ir šentas Gintaras Čepėnai ir
anokai Lina ir Andrius

„Lietuvos Vaikų vilties“ atvežti gydytis vaikai su savanoriais „Seklyčioje“. Robertas, Romas Burneikis, Judita, Ramūnas, Irena Garunkšienė ir Gražina Liautaud.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Kauno Muzikinio teatro sol. Vaidas Vyšniauskas, kartu su sol. Aušra Ciceaite ir pianiste Eugenija Kupryte atliks eilę „Draugo“ rengiamų koncertų Čikagoje, Lemonte, Los Angeles, Detroit, Clevelande, St. Petersburg. Programa bus įvairi ir nuotaikinga. Visi kviečiami koncertuose dalyvauti. PLC koncertas bus šeštadienį, spalio 4 d., Jaunimo centre — spalio 5 d., sekmadienį.

Beverly Shores Šv. Onos bažnyčioje spalio 21 d., sekmadienį, 12 val. p.p., šv. Mišias aukos kun. Antanas Saulaitis, SJ. Po pamaldų 1:15 val. p.p. Holiday Inn restorane bus pietūs — atsiviekinimas su kun. Antanu Saulaičiu, pareikšta jam asmeniškai ir visiems tėvams — už žuizaitis nuoširdi padėka už ilgą metų bendravimą, tikėjimo dvasios iškleidimą. Kun. A. Saulaitis paskyrta į Lietuvą, kur paskirtas Lietuvos ir Latvijos tėvų jėzuitų provincijolu.

LR apylinkės „Krantas“ valdyba praneša ir kviečia visus į vakaronę šį šeštadienį, rugšėjo 20 d., 7:30 val. vak., Šaulių namuose, 2417 W 43rd Str., Chicago. Vėl bus tęsimas anglų kalbos kursai, nuo 6:30 val. vak., tad ir pradėjantys, ir anksčiau lankiusieji kviečiami mokytis bei tobulinti savo anglų kalbą. Vakaronės metu bus susitikimas su imigracinės teisės advokatu Andjeko Galich. Jis pateiks informaciją ir atsakys į rūpimus klausimus. Po to vyks smagi Tomo diskoteka.

Lion Frame galerijos, neseniai persikėlusios į Lemontą — 216 Main Str., Lemont, IL, tel. 630-245-8000, oficialus atidarymas rengiamas spalio 4 ir 5 d., tarp 10 val. r. ir 5 val. p.p. Savininkas Leonas Narbutis nuoširdžiai kviečia galeriją aplankyti.

Vanda ir Zenonas Petkai Pasaulio lietuvių centro ruoštos gegužinės laimėjimams paaukojo 100 dol. „Draugo“ prenumeratą, kurią laimėjo **Marytė ir Vladas Ruzgai** iš Lemonto. Tuo pačiu verta prisiminti, kad dabar „Draugo“ prenumerata yra specialiai naujiems skaitytojams papiginta iki 60 dol. Kreipkitės į administraciją!

Prel. Juozas Prunskis vėl parėmė Lietuvos marijonus, paaukodamas Marijampolės gimnazijos remontui ir „Saltinio“ leidimui 2,000 dol. Tai nebe pirmas kartas, kai gerb. prelatas ištiesia dosnią ranką, paramos reikalingiems. T. marijonai, dėkodami už auką, primena, kad gimnazijos remontas dar nepasibaigė. Galintys jo lėšas sumažinti savo auką, maloniai prašomi čekius (pažymint, kad tai Marijampolės gimnazijos remontui) siųsti per kun. dr. Viktorą Rimšeli, MIC, „Draugo“ adresu.

Dalia Anysienė jau užsisakė stalo bilietus į Lithuanian Mercy Lift spalia 4 d. Rezervacijos priima **Marytė** (vakarais) tel. 708-442-8297.

Pauliaus Augiaus raizynys „Iš atlaidų“ primena Čiurlonio galerijos Jaunimo centre kvietimą į 35 m. sukakties paminėjimą sekmadienį, rugšėjo 28 d., 3 val. p.p.

SKELBIMAI

x TRANSPAK įstaiga LE-MONTE veikia savaitgaliais: penkt. 3 v.p.p. — 7 v.v.; sekmd. 8:30 v.r. — 1 v.p.p. **Transpak** tel. Lemonte: 630-257-0497.

x Galii padėti legaliai gauti „SOC. SECURITY“ kortelę, vairavimo leidimą (driver's license) ir vizų pratęsimą. Ed Šumanas, tel. 1-708-246-8241.

ADVOKATAS GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
(1/2 bl. į šaurę nuo Balzeko muziejaus)
Tel.: 773-582-4500
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. 708-301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
Civilinės ir kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 1-773-776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Seitad 9 v.r. iki 1 val. p.p.

ADVOKATAS Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel.: 773-284-0100
Valandos pagal susitarimą

x ANDRIUS ir LIONĖ KAZLAUSKAI, Winchester MA, jau kelintą kartą atsiunčia po \$41 Lietuvos našlaičių vargą sumažinti. Lietuvos našlaičių vardu dėkojame geriesiems aukotojams! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

x TRANSPAK praneša: „Vilniaus — Kauno miestų magistrale — tai vienas seniausių Lietuvos kelių. Ji atidaryta 1970 m. Jau XV a. jis jungęs Vilnių su Karaliaučiumi. Dalis Vilniaus — Kauno kelio atkarpą ejo dabartine automagistrale. Pirmieji keliai buvo visai nepanašūs į dabartinius: tai buvo nuo medžių ir krūmų apvalytos juostos“. **Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos** į Lietuvą. Maisto siuntiniai. **TRANSPAK, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Tel. 773-838-1050.**

x Lithuanian Mercy Lift nuoširdžiai dėkoja poniam **Grazinai Lisutaud** už \$500 gausią auką. Jūsų nuolatinė parama padeda LML siųsti medicininę pagalbą Lietuvos sergantiems.

Kun. Alionidas Budrius, Kražių Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos klebonas, šiomis dienomis vėl atvyko į Čikagą ir laikinai apsisistojo t. marijonų namuose, 6336 S. Kilbourn Ave. Kun. A. Budrius Kražiuose yra tik apie metus laiko, anksčiau jis buvo Žygaiciuose, kur gražiai atnaujino parapijos bažnyčią. Tą pat tikisi atlikti ir Kražiuose, nes istorinė bažnyčia ir klebonijos pastatai šiuo metu yra labai apleisti. Primenama, kad kun. A. Budrius šį sekmadienį, rugšėjo 21 d., 11 val. r., aukos Mišias Pal. Jurgio Matulaičio misionijoje, Lemonte.

Bernardas Brizgys, Farmington Hills, MI, ne pirmą kartą paremia Marijampolės gimnazijos remonto darbus, šį kartą atsiuntes 300 dol. auką. Jam sakomas nuoširdus aciu!

LIETUVIŲ TV REIKALINGA PARAMOS

Kurie šeštadienį rytais nuo 7 valandos stebi Lietuvos televizijos programas (o tokių turbūt yra bent keli tūkstančiai), jau žino apie šios programos vedėjų bėdas ir rūpesčius. Tačiau dar norisi labiau priminti ir paryškinti.

Nepaisant gerų vadovybės norų, ne visada yra galimybė šias programas padaryti tokias, kokių norėtų žiūrovai. Porą savaitių dėl UPS bendrovės tarnautojų streiko nebuvo galima gauti vaizduojusių iš Lietuvos. Tad nebuvo galimybės rodyti visų mėgstamų reportažus iš tėvynės.

Taip pat prieš porą savaitių sugedo montazinis vaizduojusių kompiuteris, tad negalima paruošti medžiagos apie vietinį lietuvių gyvenimą. Reikėtų įsigyti naują aparatą. Jis brangokai kainuoja, o lėšų nėra, nes ir šiaip vos galų su galu programos vedėjai gali sudurti.

Kalbantis su vyriausiuoju programos vedėju Alvydu Renekiu paaikiškėjo, kad programos likimas yra labai neaiškūs, nors pagal sutartį su stotimi, ją reikėtų išvežti bent iki ateinančių metų pavasario, kuomet sueitų dveji metai nuo programos įsisteigimo.

Vedėjas kreipiasi į tautiečius, ypač tuos, kurie nori, kad ši programa gyvuotų ir tobulėtų, prašydamas finansinės paramos. Ji galėtų ateiti iš lietuvių prekybininkų, kurių tik maža dalėle duoda skelbimus šiai programai. Keista, kuomet stebi kitų tautų panašias televizijos programas, tų skelbėjų matai dešimtimis. Argi lietuviai prekybininkai nevertina televizijos įtakos ar jiems nerūpi, kad ši programa gyvuotų?

Lietuvių televizijos programa rodoma per 23-čią kanalą — (WTBT-23), kuris dabar visai gerai matomas ne tik Čikagoje bet ir tolimesnėse apylinkėse.

Visais šios programos reikalais reikia rašyti: ALTV, P.O. Box 215, Downers Grove, IL 60515. **E. Šulaitis**

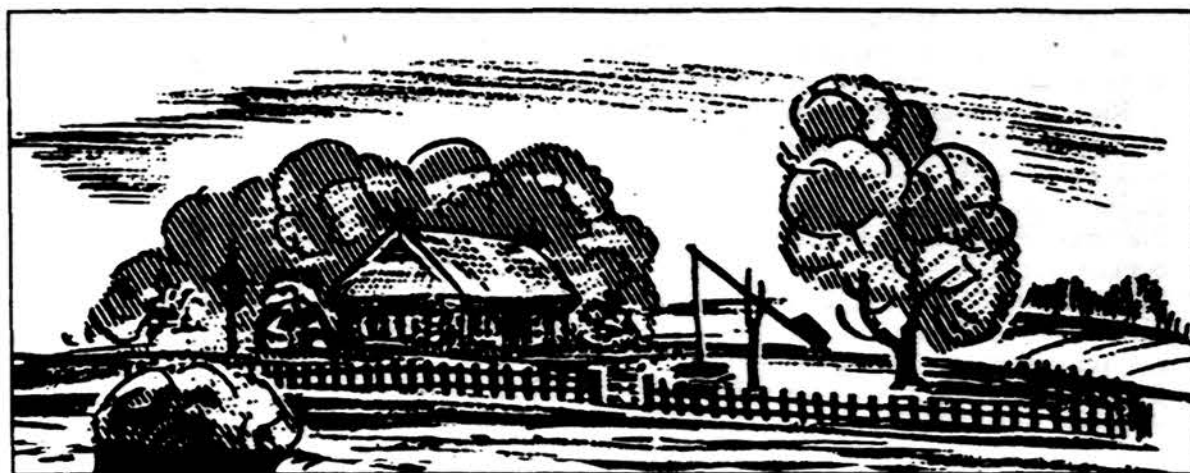
Dail. Nijolės Banienės akrilika. Dailininkės darbų paroda atidaroma Lietuvos dailės muziejuje, Lemonte, rugšėjo 20 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. Paroda pavadinta „Sek mane takeliu“. Visi maloniai kviečiami parodą aplankyti.

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Ferynės ZVAIGZDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

Lietuviška sodyba.

Piešė P. Ozmolskis.

LIETUVA

Tu žmogui gimtine, Gelelei — saulutė, medžio šakneli — saulės zuikutis, krūmokšniui — paukštėlis, pienės pūkiui — vėjelis.

Tu laukui — motina, paukščiui — vasarelė, upeliui — lietaus debesėlis, žuvytei — žydras vandenėlis.

Tu žvėreliai — gyvybės šaltinis, drugeliui — nuostabi pasaka, balandeliui — taikos padangė, boružei — gėlelės žiedas.

Lietuva — tu gimtine mano. Žalių laukų, miškų, klonių, mėlynų upių, placių ežerų, Baltijos jūros kraštas.

Aldutė Markauskaitė, Šėtos mokyklos, 7 kl. mokinė (Lietuva)

LAISVĖS KOVOTOJAI

Partizanai buvo Laisvės kovotojai, kurie veikė Antrojo pasaulinio karo metu. Jų uniformos buvo tikros Lietuvos kariuomenės uniformos. Partizanai vadindavosi slapyvardžiais, pvz. Daumantas, Žvejys, Berzas ir t.t. Jie buvo gerai susiorganizavę, sudarę grupes su vadais. Jie padalino Lietuvą į rajonus ir kiekviena grupė priklausė atskiram rajonui. Mano močiutės pusbrolielis buvo partizanas, vardu Žvejys. Jis buvo vienos grupės vadovas. Sugavę rusai jį kankino ir nužudė.

Lina Šeštokaite, Philadelphios Vinco Krėvės lit. m-los mokinė („Audra“)

RUSŲ KOMUNISTŲ PAVOJUS

Tai buvo 1944 metai. Vidurnaktis. Bombardavimo triukšmas pabudino mano senelius, iš neramumo miego. Abu greit išlipo iš lovos ir apsirengė. Prikėlė savo mažus vaikus ir paruošė juos kelionei. Žinant, kad liko mažai laiko, pasiėmė kiek drabužių, maisto ir pinigų. Greitai išbėgo iš namų su mano teta, kuri tada buvo 5 metų ir dėdė — 3 metų amžiaus. Jie nežinojo, kokia bus jų ateitis, bet galvojo, kad turės būti geriau, negu pasilikti su rusais komunistais.

Komunistų frontas artėjo ir reikėjo pasitraukti iš Lietuvos, kad nebūtų išvežti į Sibirą. Susimetę, kiek galėjo panešti, važiuo traukiniu į Breslau, kur jie maždaug savaitę laiko praleido, kol šeimas išsikirstė į kitus miestus. Jiems buvo paskirtas Schweinhit, kur mano kitas dėdė gimė. Ten praleido tik tris mėnesius, nes frontas vėl artėjo. Vėl pradėjo kristi bom-

bos aplink juos. Baimė ar liks gyvi. Vėl traukiniu traukė kitur. Bevažiuojant, pradėjo bombarduoti traukinį ir apylinkę. Daug žmonių lindo po traukinio apacia, kiti bėgo sleptis po tiltu ir kitur. Mano seneliai ir šeima liko laimingi, nes nenukentėjo, nors daug žmonių ten žuvo. Ten praleido nemažai laiko, kol bombardavimas pasibaigė. Pritrūko višiemis maisto ir vandens.

(Bus daugiau)
Daina Žiaugraitė, Bostono lit. m-los mokinė

MIELI MOKINIAI

Negaliu tikėti, kad jau baigti vak mokyklą. Atrodo, lyg aš tik vakar buvau „Kiškio“ klube. Daug kas yra pasikeitę nuo mano pirmų dienų lietuviškoje mokykloje. Kai aš pradėjau lankyti, visi „kiškiai“ rinkosi Lietuvį namuose. Paskui, ilgą laiką mokykla veikė Šv. Alfonso parapijos mokykloje. Man esant trečiame skyriuje, mokykla persikėlė į šiandienines patalpas — St. Paul's Lutheran Church. Keitėsi ir mokytojai. Vieni grįžo į Lietuvą, kiti išvyko mokyti, ar dėl kitų priežasčių pasitraukė iš mokyklos.

Vis dėlto, aš per tuos metus daug išmokau. Moku skaityti ir rašyti lietuviškai. Sunkiausiai man sekėsi linksnivimas, bet nepasidaviau, kiekvienais metais man lengvėjo. Dar ir dabar, kai rašau laiška, pasitaiko sunkių. Suprantu jų sąvargus lietuviškoje mokykloje, bet linkiu niekad nepasiduoti.

Per tuos metus aš nemažai šeštadienį atidaviau lietuviškam mokslui. Ne tik negalėjau dalyvauti įvairiuose įvykiuose, kurie vyko šeštadieniais, bet ir penktadieniai buvo užimti pamokų ruošimu. Buvo praleisti sporto žaidimai, naktinės su draugėmis arba progos ilgai pamiegoti šeštadienio rytą. Bet nesirūpinkite! Metai greit prabėgs ir būsite sau davę daugiau gerio, negu blogio.

(Bus daugiau)
Rita Bradūnaitė, Baltimorės Karaliaus Mindaugo lit. m-los abiturientė („Mūsų metai“)

APIE ŠALIŲ PAVADINIMUS

(Tęsinys)
Šiuo klausimu būtų įvairiausių aiškinimų. Kai kurie tokie aiškinimai mums šiaandien, žinoma, tik juoką sukelia. Pavyzdžiui, buvo aiškinta, kad žodis „Lietuva“ atsirado iš žodžio „Litalija“, o šitas yra ne kas kita, kaip Italijos pavadinimas, tik žodžio pradžioje pridėtas priebalsis

atsirandantių blogumų geriausiai išvengti“. Vyskupas F. Valteris 1864 m. Rygoje, Jekabo bažnyčioje, sakydamas dvarininkams pamokslą, liepė jiems gailėtis nuodėmių, barė, kad jie per mažą rūpinosi latvių nutautinimu, girdi, jūsų protėviai prie Dauguvos krantų atvyko šio krašto žmones paversti vokiečiais... o jūs, dvarininkai, pamirštate paties Dievo skirtas pareigas...“ (Bus daugiau)

PAGALVOKITE NR. 16 ATSAKYMAI

1. Vardas Jonas yra kilęs iš hebrajų kalbos „Jonah“ ir reiškia „Balandis“ (L.E. 9-446, Boston, 1956). 2. Žodis „seklycia“ yra gudiškas. Lietuviškai yra svetainė, menė (Lietuvių k. vadovas, 489 p.). 3. Mezgama su dviem virbalais, o nerama su vienu valsiu (kabluku). 4. Pirmasis koją įmynė ant mėnulio amerikietis Neil Armstrong. 5. Saulė. 6. Vaivorykštė.

PAGALVOKITE NR. 17

1. Kuris Lietuvos miesto herbas yra seniausias? 2. Kiek kryžių matome Anglijos vėliavoje? 3. Kurie yra didžiausi Izraelis nesuteikia pilybes? Atsiuntė kun. dr. E. Gerulius. 4. Kuris buvo pirmasis astronautas sugrįžęs atgal į žemę (to return to space)? 5. Aukštas ponaitis, melsva skrybėlaitė. 6. Ažuoliukas gražuoliukas, viršum medžio saulė teka.

BE DUGNO

Petriukas atsiėjo į valtį, nori plaukti per ežerą. — Negalima! Tu gali nunerkti į dugną — draudžia mama. — Aš, mamyt, plauksiu ten, kur nėra dugno, — įrodinėja Petriukas.

UŽKLIUVAU

Raselė vaikščiojo kieme. Grįžo šlapia nuo galvos iki kojų. — Kur tu taip sušlapai? — nusigandusi klausia mama. — Už vandens užkliuvau, — paaikiškino verkdamas Raselė.

RADIJO GALVOJA

Simukas klausosi radijo laidos vaikams. Staiga radijo nutilo. — Tėveli, kodėl radijas taip ilgai galvoja? — klausia Simukas.

FOTOGRAFIJOS

Davutė žiūri į mamos vaikystės dienų fotografiją ir klausia: — Kas čia? — Čia aš, dukrele, — atsakė mama. — Tu-?! Mamytė, pasidaryk vėl tokia, — prašo Davutė.

• Darbėnai. Birželio 29 d. Darbėnuose prie Šv. ap. Petro ir Povilo bažnyčios Tėlių vyskupas Antanas Vaičius pašventino salezių auklėtinio Petro Perkumo skulptorinį paminklą. Šis dorybėmis pasgarsėjęs žemaičių jaunuolis gimė 1917.04.28 netoli Darbėnų, mirė 1937 m. Turine (Italijoje). Šia proga Darbėnuose vyko atšaidai, buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramentas.